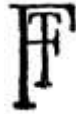

BARTÓKY JÓZSEF

MAGYAR FABULÁK

FRANKLIN-TÁRSULAT
MAGYAR IROD. INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA
KIADÁSA

Minden jog fenntartva.

FRANKLIN TÁRSULAT NYOMDÁJA.

ELŐSZÓ HELYETT.

Nem ajánlást írok; sem e könyv kész és jeles írójának, sem magának a könyvnek semmi szüksége rá. A mesemondó bizton indul a maga lábán, a munka pedig beszél és helyt áll magamagáért. Gazdag élettapasztalatoknak és lélektani belátásnak, a belőlük leszűrt életigazságoknak a képzelet egy ősi világába vetítése: a gondolatnak olyan kiélezett erejével, annyi leleménnyel és humorral, az előadásnak is olyan jellemzettségével jelentkezik, hogy akárcsak egynéhány lapnak az elolvasása is jobbam tájékoztat felőle és közelebb visz hozzá, mint akármiféle bevezető ajánlás. De van ennek a meséskönyvnek egy olyan tulajdonsága, mellyel egy érdekes és tanulságos történeti folyamatba illeszkedik. Csak erre szeretnék egy pár rövid szóval rámutatni.

Tudtommal még nem volt szóvá téve irodalmunk történetének az a sajtáságos mozzanata, hogy, a népköltés általános típusain kívül, a szorosabb értelemben vett irodalmi költészetnek nincsen műfaja, mely, hol dúsabb árral, hol csak szivárgó érrel, de olyan állandóan, szinte megszakítás nélkül húzódnék végig, mint a fabula, a tanító mese. Feltűnik már a kódexekkel, szószólójává lesz a reformáció szigorú etikájának, majd bevonul a vallásos tanítások és vitatkozások zajába, helyet talál a népünknek írt legelső mulattató könyvekben, az irodalmi felújulás siet francia cicomában, majd meg német komolyságában bemutatni, a reformkor eszméinek és törekvéseinek hatásos hirdetőjéül lép ki a küzdőtérré, s mikor erkölcsi ingadozás, sőt felfordulás mámoros napjai következnek: újra meg-megszólal hol szelíd, hol kemény, hol tréfás, hol sújtó kritikája. A morális és életbölcseleti didaxisnak ez a százados és százados szívóssága irodalmunkban bizonyára nem véletlenség, hanem kapcsolatos a magyar természettel, mely inkább okoskodásra és gúnyra, mint képzelgésre és érzélmességre hajlik.

De a fabulának magyar életfolyamában egy más fontos törvénye is jelentkezik a magyar szellemi életnek: a messze keletről eredő, de közvetetlenül, a deák irodalomból kölcsönzött formát hogyan tölti meg magyar tartalommal s a képzeletnek hagyományos világába hogyan visz át magyar vonásokat. Ennek a fejlődésnek három fokozatát figyelhetjük meg.

Az első Heltai Gáspáré, ki époly kevésbé tudott megnyugodni a reformáció hitrendszerei bármelyikének követelő igazságában, mint felfordult kora nagy igaztalanságaiban, melyeket különösen a szegény föld népe nyögött. Mindig ez a szegény nép van előtte, mikor elnyomott, megcsúfolt igazságát ennek gyökeres nyelvén és keseredett szívével példázni törekszik. Fabuláinak tanulságai át meg át vannak szöve vonatkozásokkal korának sötét viszonyaira. Az oroszlanok és tigrisek, farkasok és rókák álarca alatt rabló urak, zsaroló tisztartók, megvásárolt bírák, kóborló katonák sűrögnek. Az ezópi állatvilágot idetelepíti s úgyszólván magyar szóra tanítja. A fufang helyett, melyet valamikor őseik Indiában tanítottak, az isten előtt való

egyenlőséget hirdetik. Amit Heltai tanít általok, az *egyetemes erkölcsi igazság, de egy magyar kor borult világához alkalmazva* s a magyarságnak erkölcsi váltságát munkálva. Mint Heltai, úgy, kétszázötven esztendő múlva, Fáy András is prózában írta meséit. Nem Heltai keserűségével, mint a szegény magyarság prédikátora, hanem az okosság bizodalmaival, mint a szunnyadó és tétova magyarság ébresztője és útmutatója. Mikor Vörösmarty még hadi kürtjét próbálgatja, a reformkor hajnalhasadtakor ő már belekezd meséjébe. Széchenyi mellé áll; szép hegedűszóban ennek eszméit, terveit, törekvéseit hirdeti: *a maga korának magyar igazságait*. Ennek a reformkori magyar etikának, Széchenyi prózai rapszódiaín kívül, két hatalmas irodalmi emléke maradt ránk; az egyik, amely ma is főlemel: Kölcsey *Parainesis*; a másik, amely ma is tanulságosan és mulattatva világítja meg korát: Fáy meséskönyve. Ha Széchenyinek sokat emlegetett mondása az elhatározó hatásról, melyet ezek a történetek reá gyakoroltak, talán túlzás is: kétségtelen, hogy hatalmasan törték Széchenyi szellemének útját a nemzet lelkéhez, A kor-

nak magyar bölcsessége, józan és lelkes magyar bölcsessége szólal meg bennök; mindjárt az első két mese intő szó az elhamarkodókhoz s az avultan maradiakhoz. *Így* a fabula Fáyval megint egy lépést tett előre a magyarosodás útján.

Ez az új kötet mintha újólág egy további lépés volna ezen az úton. Mindenek előtt nekünk, magyaroknak szól, különösen nekünk. A mi magán- és közéleti erkölcsaink bírálata, mint voltak a maguk idejében Heltai és Fáy fabulái, noha felfogásban és hangban különbözik tőlük. Heltai keserű nyersségét és Fáy nyugodt kedélyességét benne bizonyos pesszimizmus váltja fel, amely, ha némileg egyhítve is humora által, mégis csak pesszimizmus marad. Igaz, hogy ha egy kornak sorsa és erkölcsi képe valaha méltán híhatta ki ezt a felfogást és ezt a hangot: a miénk bizonyára ilyen kor. De mindezzel Bartóky csak elődeinek nyomában jár. Amivel eléjük kerül: az *meséi egy részének jellemzően magyar anyaga*. Színterök: a magyar természet, magyar falu, magyar háztáj; szereplői: ezeknek az állatai és emberei. Nem egy motívumát a mi sajátos felfogásunkból és viszo-

nyinkból meríti a mi állatvilágunkhoz. És ez az egész könyvnek új elevenséget és kedves magyar színt ad. Mintha a *mese* szónak eredeti magyar jelentéséhez is közelednék azzal, hogy történeteinek tanulságait nem igen szereti külön elmagyaráztatni. Tessék kitalálni, hiszen a *mese* voltaképen *találós mesét* jelent.

Ma, mikor irodalmunk annyi ágában vagy tétován ácsorgunk, vagy magyarság tekintetében épen hátrafelé tartunk: ezt a haladó szép könyvet fogadjuk jó szívvel és becsüljük meg.

Budapesten, 1921, november 10.

Beöthy Zsolt.

MAGYAR FABULÁK.

»AZ ember ahány, annyiféle
S változhatatlan főbb vonásiban.
Ki gondja mind azt *egy* kaptára vonni?
Bárányt, oroszlánt egy rekeszbe zární?
S ki gondja minden agynak tetszeni?
Elég, ha néktek tetszhetem, barátim!
Elég, ha célom s szívem tisztaságát
A józanabb rész érti és becsüli:
A részegekre nem figyelmezek.
S~ letettem ámbár lantomat kezemből,
Hogy kedvesimnek adjam életemet
Sinyaram kalásszal biztató szakát
Telemre gyűjtve éldelegjem el;
De óh nem élet a műzsátlan élet!
Maradjon a föld! minden kincse gőz.
Sietve térek vissza Istenimhez,
Kik ifjúságom zöld virulatin
Keblökbe zártak nektáros kezekkel,
S kik bár nem adnak kincset ée hatalmat,
De megtanítanak vígan élni, halni,
S nevetni a föld balgatagjait. »

Berzsenyi.

MESE A FABULA-MADARAKRÓL.

Olyan nagy baj szakadt az országra, hogy a Sasok, Sólymok s más vitézek után az énekes madarakat is zászló alá hívták. A kis madarak seregestül mentek az Énekesek Fő-Generálisa elé, de mert jó messzire volt a gyülekezőhely, útközben meg-megpihentek. Egy helyen a Fülemile mellé három madár ült le egy bokorba pihenni.

— Ejnye, de ismerős vagy te nekem! — szólt a Fülemile az egyik madárhoz, aki igen komolyan ült ott mellette egészen fehér ruhájában.

— Én a Klasszikus-Fabulamadár vagyok! — szólt az, de olyan hangon, mely azt mutatta, hogy bizony ő, ki bölcsészek között nevelkedett fel, nem igen szereti, ha szölgatják, s egyáltalában nem szereti a szószaporítást. A Fülemile nem is faggatta hát tovább ezt a madarat, hanem a másikhöz fordult, aki szintén fehér ruhában volt, s úgy pislogott, mint valami tudós, aki otthon felejtette a pápaszemét, s anélkül nem igen lát.

— Én a Német-Fabula madár vagyok! — felelt a Fülemile kérdésére ez a madár —

Különben közel atyafiságba vagyok amazzal, azonban három nevezetes különbség van közöttünk. Mielőtt azonban a három különbséget megmagyaráznám neked, előbb azt kell megmagyaráznom, hogy voltaképen mi az a Fabula, miért olyan, amilyen, s ha nem olyan volna, mint amilyen, akkor milyen lehetne? ...

A Fülemile olyat ásított, hogy majd leesett az ágról. Szerencsére odarebbent hozzá a harmadik madár.

— Én a Francia-Fabula vagyok! — csicse-regte ez a szép tarkaruhás, s olyan kedvesen s bájosan, mint aki szellemdús úritársaságban nőtt fel, mindjárt el is csicssergett a Fülemilenek egy szép kis fabulát.

A Francia-Fabula épen csak hogy a végére ért a meséjének, mikor egy szürkeruhás Madár szállt le melléjük az ágra.

Az új Madár tisztességtudóan köszönt.

— Szerencsés jó napot kívánok!

A Klasszikus-Fabula meg a Német-Fabula még csak a fejüket se biccentették meg, a Francia-Fabula azonban, meg a Fülemile emberségesen fogadták a köszöntést.

A szürke Madár egy darabig csendesen üldögélt az ágon, míg utoljára is a sokbeszédű Francia-Fabula szólította meg:

— Szintén a Fő-Generális elé tetszik?

— Igen is, oda igyekszem.

— Szabad kérdezni: kihez van szerencsém?

Én, könyörgöm — szólt a szürke Madár — a Magyar-Fabulamadar volnék!

A Klasszikus-Fabula elfordította a fejét, a Német-Fabula pislogott, s félrehúzta az orrát, a Francia-Fabula meg olyan nagyot nézett erre, mintha a szürke Madár azt mondta volna magáról, hogy 6 csörgökígyó.

A Fülemile megszánta a szürke Madarat és szóba ereszkedett vele.

— No, pajtás, örülök, hogy látlak, mert bizony, én még ilyen madarat nem igen láttam! Azt tudom, hogy ennek elötté voltak ilyen madarak nálunk, de mi tagadás, én neked híredet se hallottam eddig. Talán ama régi híres Fabula-madarak famíliájából való vagy?

— Hát, instállom — felelt a szürke Madár — ezzel a nagy atyafisággal én épen nem dicsekedhetem. Mert ama jeles régi madarakkal ezek a most itten lévő híres-nevezetes Fabula-madarak vállalták a rokonságot, engem meg, úgy látom, semmibe se vesznek. De hát én erről nem tehetek. Arról se tehetek, hogy eddig senki se hallhatta híremet. Engem titokban nevelt fel az édesapám. Falun. Eddig olyan szántóvető magyarok között éltem, a kik gyerekkorukban meséket hallgatnak, legény korukban nótákat csinál-

nak s vénségükben példabeszédek által szólnak. Az apám engem eddig semmi áron sem akart elereszteni maga mellől. Nyilván attól félt, hogy éhen haltam volna abban a világban, melyben csak a papagálynak, meg a szajkónak volt szüretje. De most, mikor meghallotta, hogy mindenkire szüksége lehet az országnak, így szólt hozzám az édesapám: «Ha már így áll a dolog, menj hát fiam, állj elől ha kellesz a hazának: Isten vezéreljen további utadon; ha meg azt mondja a Fő-Generális, hogy nem való vagy a haza szolgálatára, akkor csak gyere haza, holtomig ellehetsz itt mellettem, holtom után pedig, ha másért nem, szánalomból, majd csak elfogad valaki, hiszen az igazságok, amiket tőlem tanultál, majd szebben fognak zengeni, ha a lélek, melyből fakadtak, felszállott az-égbe . . .»

Valami messzi toronyban delet harangoztak.

— Gyerünk! — szólt a Fülemlile — mert: későn indulsz, későn érsz!

A madarak felkerekedtek. Leghátul szárnyalt a Magyar-Fabula. Bizony egy kicsit dobogott a szíve. Nem attól félt, hogy elveszik a zászló alá s vége lesz csendes életének, attól se félt, hogy még kisütik róla, hogy ő voltaképen nem is Fabula, csak attól az egytől tartott, hogy még azt mondják,

hogy nem igazán törzsökös magyar! Ilyen ítélettel nem mert volna visszamenni az édesapjához, aki sokszor mesélt neki arról, hogy a hetvenedik öregapjuknak a szépapja valahol a Sárreéten valami bokorban meghúzódva hogy próbálgatta eltanulni valamikor réges-régen, a kódorgó regősök énekét. . .

Hogy azután az Énekesek Fő-Generálisa mit mondott a Magyar-Fabulamadról, azt mindenki kitalálhatja magától, aki ezt a mesét itt olvassa. Hiszen, ha hazakergette volna, bizony én el sem kezdtem volna ezt a mesét, s a világ minden kincséért se árultam volna el, hogy: volt egyszer egy öreg madár, aki a legkedvesebb fiából, nagyot gondolva, nagy titokban, Magyar-Fabulamadarat akart nevelni! . . .

A VÉN DARU.

A Darvak között volt egy Öreg Daru, ki a többtől rendesen különválva álldogált.

— Ezért se volna kár, ha elvinné már az ördög! — mondta az egyik Daru s az öreg felé intett a fejével.

— Bizony nem! Világéletében sohase tudott jól repülni! — mondta a másik Daru.

— A krúgása meg — mondta a harmadik, — fiatalságától kezdve mindig olyan volt, mint valami rekedt varjú károgása!

A negyedik Daru is tudott valamit mondani:

— Egyebet se tett soha, csak elzabált előlünk mindent!

Az öreg Daru, akin társai így semmi jót sem hagytak, egy szép este úgy elaludt, hogy sohasem nyitotta fel többé a szemét.

— Milyen kár, ezért az érdemdús társunkért! — sóhajtotta az első Daru az öreg holtteste mellett.

— Hogy tudott szegény repülni, amíg bírta magát! — mondogatta a másik Daru.

— És olyan szépen krúgatott — emlegette a harmadik — mintha pacsirta lett volna az anyja!

— S milyen jólelkűen megosztotta velünk minden falatját! szolt a negyedik Daru és zokogott.

Az öreg Daru pedig semmi dicséretre és semmi zokogásra nem ébredt fel. A gyászoló darvak nyilván tudták a holtaknak ezt a jó szokását, s azért merték hangosan elmondani az öregről — az igazat.

A JELENTKEZŐK.

Egyszer az Oroszlán felhívta birodalmának népeit, hogy álljon elő az, aki a legszorgalmasabbnak tartja magát.

Százezren jelentették magukat: de a Hangya hallgatott.

Aztán annak kellett előállni, aki a legbátrabb.

Százezren jelentették magukat: de a Párduc hallgatott.

Harmadszor annak kellett előállni, aki legszebben énekel.

Százezren jelentették magukat: de a Füle-mile hallgatott

Utoljára az Oroszlán arra hívta fel népeit: álljon elő az, aki a legszerényebb.

Háromszázezren jelentették magukat: de a Hangya, a Párduc, meg a Füle-mile hallgatott.

A PEHELY.

A kis Gerlicék, az anyjukra lesve, addig-addig izegtek-mozogtak a puha fészekben, hogy abból valahogy kihullott egy pehely. A szél felkapta, s felvitte a magasba.

— Nézzétek — szólt a legkisebbik Grerlice — madár lett a pehelyből!

— Az ám! — mondta a másik — És hogy tud már repülni, pedig most szállott ki először!

— Nini! — szólt a harmadik, aki észrevette, hogy az anyjuk jön már hazafelé — A pehely már magasabban jár, mint az édes anyánk, pedig a mi édes anyánk híres repülő ám!

Mikor az anyjuk a közelükbe ért, a három kis Gerlice egymást túllármázva újságolta, hogy: kiesett ám egy pehely a fészekből, madár lett belőle, s ott száll már magosán, felfelé a levegőben!

A Gerlice még csak nem is nézett arra-felé, amerre a pelyhet felvitte a szél.

— Fiacskáim — így szólt — tudjátok meg, hogy a pehelyből, ha fel is kapja a szél, nem lesz madár, s mikor a szél elunja a játékot,

a pehely bizony le hull a földre és szemétre kerül!

A kis Gerlicék olyan nagyra meresztett szemmel hallgatták anyjuknak ezt az oktatását, hogy az nem nézhette a kis buksikat nevetés nélkül, s hangosan felkacagott.

A jámbor falusiak, akik valami felkapott népbolondító szónok meghallgatására csődültek be a városba, s hazafelé jövet épen az erdő alján ballagtak, el nem tudták gondolni: vájjon mit nevet a gerlice olyan jóízűen?!

A TARKA-SAS.

Egyszer a Papagály beállított az Oroszlánhoz.

— Felséges uram, nekem már annyi az érdemem, hogy igazán rászolgáltam valami nagyon nagy kitüntetésre.

— Az érdemeidről nem tudok ugyan semmit se, — szólt az Oroszlán — de ha örömed lesz benne, én bizony nem fukarkodom a kitüntetéssel. Hát mit szeretnél?

— Hát azt szeretném, Felséges uram, ha ezután «Tarka-Sas» lenne a címem. Rettentően illenék ez a név az én szép tarka ruhámhoz.

— No jó, hát ezután, nem bánom, legyen «Tarka-Sas» a neved!

Az Oroszlán csakugyan kiadta a parancsot. A Papagály, akarom mondani a Tarka-Sas nagyon boldog volt, s igen büszkén felszelgett a közönséges Papagályok között.

Egyszer az Oroszlán magához rendelte valami dologba az Összes Sasokat. A Tarka-Sas is beállított. Mikor az Oroszlán meglátta, rászólt:

— Hát te hogy kerülsz a Sasok közé?

— Úgy, hogy Felsőged maga adta meg nekem a Tarka-Sas nevet.

— Jaj, hékás! — szólt az Oroszlán — cifra címet adhatok én neked is, másnak is, s mindenkinek, aki ilyenért bolondul, de bizony nekem sincs arra hatalmam, hogy: Sast csináljak a Papagályból.

A CIMBORÁK.

A rektor úr feleségének két kis Csirkét, s egy fél zsákra való ocsút vitt ajándékba valamelyik buksi paraszt-gyerek anyja.

A rektorné kieresztette a két új Csirkét a régiek közé, ezek azonban sehogy sem akarták befogadni az újonnan jötteket.

— Hát miért nem akartok velünk megbarátkozni? — kérdezték az új Csirkék — Hiszen mi is épen olyan csirkék vagyunk, mint ti!

— Igen ám — felelték büszkén a régiek — csak hogy ti parasztudvarból származtok!

— Az igaz — mondták erre az alacsony születésűek — de egy fél zsákra való ocsú is jött ám velünk a paraszt-udvarból!

— Úgy?! Akkor szervusztok! — pityegtek a régiek örömmel, s rögtön szent lett a barátság.

HALLOTTA KEND?

A Hőscincér férjhez adta a lányát, s nagy lakodalmat csapott. A vendégek kivilágos-kivirradtig mulattak, táncoltak.; Reggel aztán, mikor a vendégsereg szétoszlott, azt mondta a Hőscincér a tücsökbandának:

— No, ti muzsikások, úgy kitétetek magatokért, hogy a kialkudott béren felül, nesztek, adok még nektek egy cserebogár-sonkát!

A muzsikás tücskök köszönték szépen az ajándékot, s nagy örömmel indultak hazafelé. Mivel azonban messze laktak, útközben megéheztek, letelepedtek hát egy zsombék oldalába, ott elővették a cserebogár-sonkát, s falatozni kezdtek. Amint így eszegetnek, eszegetnek, megszólalt az egyik Tücsök:

— Hát az igaz, hogy ajándék lónak nem illik a fogát nézni, de bizony szó ami szó, ez a cserebogár-sonka olyan ízetlen, száraz, s kemény, mintha csak a Hőscincér összetöpörődött vén apjának a combja lenne!

Egy fekete-májú Cincér, aki nagy irigye volt a Hőscincérnek, azért, mert annak szebb volt a bajusza, mint az övé, épen a zsombék túlsó oldalán sétálgatott, s így véletlenül

meghallott egy pár szót a muzsikások beszédéből. Alighogy a muzsikások továbbmentek, a feketemájú Cincér felkerekedett és elsietett a komájához, akiről nemcsak azt tudta, hogy tegnap ott volt a lakodalomban, hanem azt is tudta, hogy titokban bizony haragszik a Hőscincérrre, mert ez, mikor polgármester volt, nem akarta a koma vízfejű fiát megtenni főadószedőnek.

— Kedves komám — így szól a feketemájú — nem vettél észre valamit, a Hőscincér apján tegnap a lakodalomban?

— Nem én; úgy éjfélig ott mulatott az öreg a maga módja szerint, aztán nyilván lefeküdt, mert azután nem láttam.

— No, ez különös egy dolog! így már lehet, hogy igaz lesz, amit hallottam! No, de ne szólj szám, nem fáj fejem!

Ezzel a feketemájú elment, a koma meg azt remélve, hogy valami igen borzasztó hírt fog hallani a Hőscincérről, nagy sietve átszaladt ahhoz a barátjához, aki a tegnapi lakodalomban kérő-násznagy volt, s akiről tudta, hogy igen gyűlöli a Hőscincért, mert az szegény Cincér léteire többre vitte, mint ő, a dúsgazdag Cincér.

— Hallottál-e valamit — kérdezte a koma a násznagyot — vagy tudsz-e valamit a Hőscincér apjáról?

— Nem hallottam biz én semmit, mert még

ma el sem voltam hazulról, de annyit tudok, hogy tegnap este panaszkodott nekem az öreg, hogy megfájult a gyomra a sok evéstől.

— Igazán? No, akkor kezdem már sejteni, hogy miről súgnak-búgnak a Cincérek. No, de ne szólj szám, nem fáj fejem!

Alighogy a koma elment, a tegnapi kérőnásznagy elment a sógorához.

— Nem tudod sógor, mi történt a Hőscincér apjával? Én annyit tudok róla, hogy az este a gyomrát fájalta.

— A gyomrát fájalta? No, ez furcsa! De hát én nem tudok egyebet, csak annyit, hogy a Hőscincérral tegnapelőtt a vén cserfa mellett találkoztam, ott pedig mindig sok a mérges gomba . . .

A sógor többet nem mondott, ami tulajdonképpen nagy csoda, mert mióta a Hőscincér egyszer az életét megmentette, azóta a sógor mindig görbe szemmel nézett a Hőscincérré.

Mikor a volt násznagy elment, a sógor átszaladt az öccséhez.

— Te ott jársz el a Hőscincér háza előtt, mondd, láttad ma az öreget?

— Nem láttam én! Magát a Hőscincért, azt láttam, igen másodnapos kedvében volt, s csak pislogott folyvást.

— Ügy?! No, ha az öreget nem láttad, a Hőscincér meg nem mert a szemedbe nézni, akkor úgy látszik, csakugyan igaz, amit be-

szélnék, hogy: a Hőscincér mérges gombát etetett az apjával, s így elpusztította az öreget! Hanem öcsém, erről ne beszélj, amíg mástól meg nem hallod, hogy igaz-e a dolog!

A sógor öccse nem is híresztelte volna ezt a dolgot a világ minden kincséért sem, hanem másnap mindenkitől, akivel csak találkozott, megkérdezte:

— Mondja csak kend, mit tud kend arról, amit széltibe beszélnek, hogy a Hőscincér megölte az apját?

A sok kérdezősködésnek az lett a vége, hogy harmadnapra már az egész határban mindenki azt beszélte, hogy a Hőscincér csakugyan megölte az apját. Természetesen meghallotta ezt a hírt az akkori Cincér-polgármester is. No, — gondolta ez magában, — legokosabb lesz, ha magam utána nézek ennek a dolognak! Estefelé elballagott tehát a Hőscincérhez. Hát amint a Hőscincér házához ér, mit lát? A kiskapuban ott üldögél a Hőscincér az apjával, s jóízűen beszélgetnek a termésről, meg az időjárásról.

A polgármester nagy nevetve elmesélte a Hőscincérnek, hogy micsoda ostoba rágalom keringett felőle a határban. A Hőscincér igen elkeseredett.

— Ugyan, ne légy gyerek! — szólt a polgármester. — Az ilyen ostobaságokon az okos Cincér csak nevet!

És a polgármester csakugyan nevetett is. Persze akkor még nem tudta, hogy egy hét múlva majd az a hír száll szájról-szájra, hogy a Hőscincér mérges gombával csakugyan megétette az apját, de az öreg erős természetével nem bírta a mérget, kilábolt a bajból, s a gyilkossági kísérlet csak azért nem került a törvény elé, mert — a Hőscincér lekenyerezte a polgármestert, s ezzel együtt aztán valahogy elsimították az egész dolgot! De hát akkor ki is sejthette volna, hogy két hét múlva a fekete-májú Cincér, a volt nász-nagy, meg a koma, a sógor, s ennek az öccse egész pontosan még azt is meg tudják majd mondani, hogy: mennyit kapott a polgármester?!

A VESZEDELEM.

Egy reggelre szépen felfagyott, s a Tyúk a kút mellett a vályú körül ténferegven, úgy elesett a jégen, hogy jól odakoppintotta melle csontját, s majd eltörte a szárnyát.

— Mit ügyetlenkedsz! — förmedt rá a Kakas.

— Nem vettem észre, hogy síkos jégen járok. Felfelé vigyáztam, hogy nem jön-e a Kánya?!

— Ostoba az, ki a távoli veszélyt félve, nem látja meg a veszedelmet az orra előtt! — szólt a Kakas harsányan, hogy e példán a többi tyúk is okuljon.

A JÓ ATYAFIAK.

Az uraság kis fia nap-nap után egy szépen felkantározott szelíd öszvéren lovagolgatott a nagy uradalom nyárfás útjain. Ha a ménesbéli Lovak messziről meglátták az Öszvért, örömmel nyerítették:

— Jó reggelt, kedves rokon, jó reggelt!

A juhász Szamara valahányszor meglátta az Öszvért, torkaszakadtából mindig olyan ordítózza köszöntötte, hogy az egész határ meghallotta az üdvözlést:

— Jó reggelt, nagyrabecsült atyámfia, ia, ia, ia!

... Telt, múlt az idő, az úrficska felcseperegett, s egy szép napon tüzes paripára pattant. Az öszvért megtették vízhordónak. Mikor a nagy tisztességből kitett Öszvér a legelső napon találkozott a Lovakkal, illendően köszönt nekik:

— Jó napot, kedves rokonok!

— Rokonok!?! Micsoda beszéd ez?! — horkantak fel a Lovak. — Nekünk nincsen olyan nagyfülű rokonunk, mint amilyen te vagy!

— A juhász Szamara pedig, mikor meglátta

az Öszvért a vizeshordóval, meg se várta a köszöntést, hanem már messziről ordította: Itt jön az a csaló, aki, hogy eldicsekedhessen a rokonságával, olyan fület visel, mint az enyém, pedig nekem ugyan nem atyámfia ia, ia, ia!

A MAJOMCSÁSZÁR.

— Gyere el egyszer az én birodalmamba — így szólt a Majomcsászár az Elefánthoz — s meglátod, szakasztott olyan vagyok trónusomon, akár az Oroszlán!

Az Elefánt egyszer csakugyan elment látogatóba a Majomcsászárhoz.

A Majomcsászár összeharancsolta udvarát, felült a trónusára, felvetette büszkén a fejét, szigorúan összeráncolta a homlokát, forgatta a szemét, keményen végignézett népein, s el-elbődült. Mindent úgy tett, ahogy azt az Oroszlánnál látta.

Mikor a parádének vége volt, a Majomcsászár négy szemközt megkérdezte az Elefántot:

— No, úgy-e, mintha magát az Oroszlánt láttad volna, mi?!

— Hát — felelte az Elefánt — őszintén szólva, oroszlánnak egy cseppet se vagy oroszlán, de majomnak, mondhatom, kitűnő majom vagy!

A DOLGOZÓ TÜCSKÖK.

Azok a vén tücsök, akik télvíz idején világlátásban már a soknál is többet koplaltak, egyszer összehívták a tücsköket országos gyűlésre. Az volt a szándékuk, hogy valahogy reábírják társaikat arra, hogy ők is dolgozzanak, s gondoskodjanak a télről úgy, mint a hangyák. Mikor már együtt volt minden tücsök az országból, a legislegöregebb Tücsök felkapaszkodott nagynehezen az elnöki helyre, egy bokor ágának a végére, s megrázta az elnöki csengőt: egy kökőrcsinvirágot. A gyülekezet elcsendesedett, a vén Tücsök épen neki akart fogni a korelnöki megnyitónak, mikor felsivített egy éktelen hang:

— Vén hülye! Mit akar maga ott az elnöki székben?!

A vén Tücsök egy kicsit meghökkent, de azután csak összeszedte magát, s így szólt:

— Mint aki legöregebb tücsök vagyok, kötelességemnek tartom, hogy mint korelnök ...

Nem folytathatta tovább. Iszonyú lárma és zaj kerekedett.

— Menjen le onnét! Nem maga a legöre-

gebb! Magánál száz öregebb tücsök is van! Takarodjon le onnét!

A nagy zajongásnak az lett a vége, hogy a tücskök szétoszlottak azzal a megállapodással, hogy majd egy hónap múlva újból összegyűlnek, s akkorára minden tücsök hozza el az anyakönyvi kivonatát.

Egy hónap múlva a tücskök csakugyan összegyülekeztek megint. Megvizsgálták az anyakönyvi kivonatokat s megállapították, hogy csodálatos módon csakugyan az a tücsök a legöregebb, aki az első gyűlésen felmászott az elnöki székbe. Az öreg Tücsök tehát most már teljes joggal megrázhatta az elnöki csengőt: a már elvirágzott kökörcsin helyett egy gyöngyvirágot.

— Nekem, mint korelnöknek — szól az öreg — semmi egyéb dolgom nincsen, mint hogy az elnök megválasztásáig vezessem a gyűlést. Tessék tehát elnököt választani!

No, lett erre olyan éljenzés, abcugolás, hogy csakúgy zengett az egész környék. A korelnök azonban sehogy se tudta megérteni, hogy kit akar a többség az elnöki székbe ültetni, s ezért elrendelte a szavazást. A szavazás épen két hétig tartott, s ekkor kiderült, hogy senki sem kaphatott többséget, mert nem akadt két olyan tücsök, akik ketten egy harmadikra szavaztak volna! Mit volt mit tenniök, a gyűlést megint elhalasztották: két

hónapra. Ennyi idő alatt, gondolták, kialakulhatnak a pártok!

Nem is kellett két hónap, két nap alatt, háromszázharmincháromféle párt bontott zászlót. A pártoskodás felkeverte az egész tücsökvilágot, de alaposan biztosította az eszmék tisztázását. Például: minden szereplő tücsökről kiderítették ellenfelei, hogy lerágta az apja lábát, A^ragy hogy megölte az édesanyját, vagy hogy ezüst-kanalat lopott. Miután a tücsökség legnagyobb része nem tudta, hogy mi az az ezüst-kanál, természetesen, hogy ez a vád keltette a legnagyobb hatást. Az önként érthető, hogy a pártalakítások nem eshettek meg tücsökhalál nélkül: dehát szabad országban mindenki szabadon követheti meggyőződését, s meg is halhat érte!

A kitűzött két hónap elteltével összegyülekezett megint a tücsökség, s nagynehezen megválasztották az elnököt. Az új elnök felmászott az elnöki helyre, de még hozzá sem nyúlhatott az elhervadt gyöngyvirág helyett elnöki csengőnek megtett hamvas hangvirághoz, a megbukott ellenjelöltek hirtelen egyesült pártja olyan lármát csapott, amilyent addig igazán a legöregebb tücsök se hallott.

— Le vele! Ilyen elnök vezetése alatt nem tanácskozunk!

Rövid egy hónap alatt kitudódott, hogy miért akarja az elnököt az ellenpárt székéből kivetni? Azért, mert az elnök egyszer kis-korában azt mondta, hogy a tücsök ciripel, pedig az irodalmi nyelven beszélő tücsök az nem ciripel, hanem cirpel! A vétség, amint látható, olyan súlyos volt, hogy még saját pártja is kénytelen volt elejteni az elnököt. Az új elnök megválasztásának előkészítése céljából egy hónapra megint elnapolták a gyűlést. Ez az egy hónap épen elég volt arra, hogy a háromszázharminchárom pártból hat-százhatvanhat párt legyen, mert minden pártban volt legalább két tücsök, aki elnök óhajtott lenni, s így a pártszakadás minde-nütt elkerülhetetlen lett, ezen felül azért is, mert az egyes pártokban az öregek s az ifjak is versengtek egymással. Az öregek azt tartották, hogy ifjú tücsköt nem lehet megtenni elnöknek, mert az még tapasztalatlan, zöld, az ifjak pedig azt hirdet-ték, hogy az öreg tücskök már mind hülyék. Az ellentétek kiélesedéséhez az is hozzájárult, hogy az öregek azt suttogták a fiatalokról, hogy azok egyáltalában nem tudnak dol-gozni, s nem értenek semmihez sem, csak a szájuk jár, a fiatalok meg egész hangosan azt hirdették, hogy az öregek csak ezért tűzték ki a munka zászlaját, hogy a fiatalokat meg-dolgoztassák, s ők maguk tovább is henyél-

hessenek. Valószínű, hogy ezek a kérdések az országos tücsökgyűlésen mind békés megoldáshoz juthattak volna, de mikor annak kitűzött ideje elérkezett, akkor már — havazott, s így a gyűlésre a korelnökön kívül csak három közelben lakó tücsök tudott elmenni. Ezek aztán arról tanácskoztak, hogy a következő tavasszal milyen napra tűzzék ki a gyűlést? Addig vitatkoztak erről a fontos kérdéstről, hogy a korelnök, elnöki csengő gyanánt valami kis régen elszáradt gyűszűvirágot szorongatva a kezében, ott fagyott meg az elnöki székben. Minthogy aztán így nem volt, aki a tanácskozást berekeszthette volna, a három tücsök kénytelen-kelletlen tovább vitatkozott, s bizonyosan még most is vitatkoznának, ha *egy* különösen hideg hajnalban mind a hárman meg nem fagytak volna.

A következő tavasszal a tücsökség nagy pompával temette el halottait. Mindenik korporsójára pompás koszorút tettek, ezzel a felírással: «A munka vértanújának».

A nagy temetésre összegyülekezett tücsökség körében szó esett ugyan arról, hogy most már csakugyan meg kellene tartani az országos gyűlést, de bizony az elmaradt, mert sehogy se tudtak megállapodni, hogy: ki írja alá a meghívókat?!

A SZAMÁR A HEGYEN.

Egyszer egy Szamár, aki mindig irigykedve nézte a Sast, amint ez a hegy tetejéről széttekintgetett birodalmán, a hegyen lakó állatok kikunyorált segítségével, nagy ügyelbajjal, valahogy felkapaszkodott a hegy tetejére.

— Nini, a Szamár a hegyen! — mondogatták a völgyben legelésző Birkák, mikor meglátták vezérüket a magasban.

— És nézzétek — szólt egy Birka — hogy ilyen magasan áll, kisebb számárnak látszik, mint amilyen!

A Szamár nem sokáig maradhatott a hegyen, mert a hegyoldalban meglátott egy számárkórót, nagy ügyetlenül utánanyúlt, megcsúszott s úgy lebukfencezett, hogy maga se vette észre, milyen hamar leért a völgybe.

A Birkák, mikor a füles megint közibük állott, jobbrul-balrul nagy áhítattal nézegettek a visszakerült Szamarat.

— Nekem úgy tetszik — szóit az egyik — hogy ez a mi Szamarunk, akit kisebbnek láttunk, míg a hegyen állt, szinte megnőtt, mióta odajárt.

— Nem a'! — szólt a másik Birka — de amíg folyton itt volt közöttünk, sohasem néztük meg jól, közlről, s ilyen alaposan. Pedig közlről s jól megnézve, minden számár nagyobb, mint amilyennek tartja az ember!

A hegyen járt Szamár semmit sem hallott meg ezekből a beszédekből, mert ahelyett, hogy hallgatott volna velők, nagy füleit folyton csapkodta előre-hátra s így próbál-gatta hogy: nem tudna-e ilyen módon szárnyra kapni, s felrepülni a hegyre?

A TEREMTÉS KORONÁJA.

Hajnalban a kanász hangos tülkölésére a nagy kocsmá előtt gyülekezett a csürhe. Még mielőtt minden udvarból előjöhettek volna a legelőre kijáró disznók és malacok, egyszer csak megnyílt a kocsmajtó, s az ivóból kintantorgott János gazda. A részeg ember csetlett-botlott, dülöngélt erre-arra, s utoljára is szépen belevágódott a sáros árokba.

Egy kis Malac, aki azt tartotta, hogy a világon mindenki csak annyit ér, amennyi kellemetlenséget tud szerezni felebarátainak, nagy gúnyosan odaszólt János gazda Süldőjének:

— Hé kás! látod-e a te híres gazdádat az árokban?!

János gazda Süldője, aki elég keserűséget nyelt már otthon amiatt, hogy az asszony az urát mindig «részeg disznónak» nevezte, nagy hirtelen felelt:

— Nem az én gazdám ez! Én a gazdasszonyom süldője vagyok!

Erre a kanász Kuttyája, aki úgy látszik, mégis inkább az emberekhez húzott, megszólalt:

— Bizony te Süldő, nem szép dolog, hogy így megtagadod a gazdádat, mert még ha részeg, akkor is csak az Ember a Teremtés koronája!

De már ezt nem állhatta meg a csürhe nevetés nélkül: ki vékonyan, ki vastagon, ki csendesen, ki hangosan, de még az utolsó koszos malac is, mind-mind nevetett a Kutya mondásán.

Á kanász nagyot kongatott ostorával, erre aztán elindult a csürhe, s az állatok nevetgélve ballagtak a nap hajnali fényességében a legelő felé.

A Teremtés koronája pedig ott fetrengett a sáros árokban.

A SZENTJÁNOSBOGARAK.

Noha nyár volt, a kedvetlen, fülledt napokra olyan hosszú, sötét, komor éjszakák jöttek, mintha a csillagok örökre el akartak volna rejtőzni e földi világ elől. A szántó-vető emberek tele aggodalommal, borzasztó nehéz időknél eljövételét olvasták ki ebből. A kis Szentjános-bogarak, hogy reményt hirdessenek, s vigaszt adjanak az elcsüggedő lelkeknek, esténként összegyülekeztek, s csapatosan szálldosva, amennyire csak kitelt tőlük, világoltak a koromsötétben.

Mikor meglátta őket a Bagoly, így szólt hozzájuk:

— Öh, ti oktondik, látszik, hogy milyen poéta-féle bogaras bogarak vagytok! Hiszen ha ezerszer jobban világolnátok, mint ahogy világoltok, akkor se lenne a ti erőlködéseteknek semmi haszna ilyen sötét éjszakában!

A Róka meglátva a szálló fényességeket, ezt motyogta magában:

— Hogy az ördög vinné el ezeket a mécsbogarakat! Nem tudori! miért, de szinte restelem előttük, hogy amíg ők ingyen világolnak, én valami furfangon jártassam az eszemet...

A Farkas meg így dűnnyögött:

— Ezek miatt nem merek már feléje se menni a nyájnak! Sehogy se szeretem, ha ennyi tanú van arra, hogy merre járok-kelek! Az ökör se hagyta szó nélkül a dolgot:

— Úgy szálldosnak ezek itt az orrom előtt jobbra-balra, hogy miattuk már kérődzni se lehet békében!

A szántó-vetők pedig, mikor meglátták a kedves kis Szentjános-bogarak ragyogó csapatjait, a feltámadt reménység s bizodalomnak örömeivel ezt mondogatták:

— Hála Istennek! sok a Szentjános-bogár: jobbra fordul az idő!

És csakugyan az elkövetkezett vidám nyári nappalokra holdfényes, csillagos éjszakák jöttek. S a világos éjszakákon a Bagolynak, a Rókának, a Farkasnak, s az ökörnek sokszor eszébe jutott, hogy ama komor éjszakákon mennyi bosszúságot szerzett nekik a Szentjános bogarak kis serege, — a szántó-vetőknek azonban sohase jutott eszébe, hogy holmi poétafajta Szentjános-bogarak is vannak a világon!

AZ UTOLSÓ DIVAT.

Egyszer egy kocapuskás ráduplázott egy Vadlibára, de bizony csak a farka-tollát lőtte ki, még pedig úgy, hogy a Vadlibának összesen két szál farka-tolla maradt meg. A szegény vadliba azt gondolván, hogy otthon majd kinevetik a többiek ezzel a két szál tollal, nem mert hazamenni, hanem bujdosásra adta a fejét. Hogy, hogy nem, bujdosás közben elvetődött a nádas legislegtúlsóbb végének a legislegvégére, ahol szintén vadlibák laktak. Itt meglátta a mi Vadlibánkat egy csomó odavalósi vadliba-kisasszony. Nagy csodálkozva nézték, nézték, hogy lám: ez az idegen Vadliba csak két farktollat visel!

— Érdekes jelenség! — mondta az egyik szépen felserdült hajadon.

— Bizonyosan ez az utolsó divat! — mondta a másik, aki már egészen férjhez adni való nagy kisasszony volt.

— Én azt találom — szólt a harmadik, aki régen volt már libácska — hogy ez a divat nagyon előnyös és kis lábat csinál!

És másnap a nádas szélén lakó hajadon vadlibák valamennyien csak két farktollat

viseltek. A jó vadliba-mamáknak vérzett a szíve, hogy gyermekeik tollát a divat kedvéért ki kellett cibálniok, de hogy leányaik meglássák, hogy a divat kedvéért a testi fájdalmakat is el kell viselni, hát harmadnap a jó vadliba-mamák is kiráncigálták a maguk divatja-múlt tollait, s az utolsó divat szerint megkoppasztva jelentek meg ők is a sétatéren.

A KACSA.

A baromfi-ólba egyszer beleszórt magát a Róka, s elvitt egy tyúkot. Alig ocsúdtak fel rémületükből az ól lakói, még azon a héten egy éjszaka tűz támadt az udvaron. Ettől a rémes veszedelemtől is úgy megijedt mindenki, hogy egypár napig senki sem mert elaludni. Hanem mert az Idő az ijedtség ellen is jó orvosság, lassan-lassan megcsillapodtak, s el-elbóbiskoltak. Mikor egy este már úgy voltak, hogy; no, most mindjárt elalszanak, megszólalt a Kacsa:

— A Róka messze jár most innét!

A «Róka» szóra persze felriadt mindenki az ólban, s jó időbe telt, amíg megint megnyugodtak.

A Kacsa kis vártatva megint felhápogott:

— A tűzveszély igazán borzasztó, de most nyugodtan alhattok!

Erre megint csak felriadt az ólban minden élő.

Egy gúnár, aki nagyon bosszankodott, hogy a Kacsa így felkiabálja őket, odaszólt neki:

— Ugyan mit riasztgatsz bennünket minduntalan?!

— Én riasztgatlak benneteket?! Ó, ti hálátlanok! Hiszen én azért szólok, bogy ne gondoljatok a veszedelemre, s békén elalhattatok!

A Kacsa igen megneheztelt, hogy önzetlen jóakarátát nem méltányolták lakótársai, egész éjszaka duzzogott magában, s reggelre kelvén, ott hagyta a hálátlanokat, s — egy krajcáros újság szerkesztőségében vett szállást.

A FEHÉR BÁRÁNY.

Egy kis fehér Bárány boldogan nézegette magát a patak vizének tükreben. Odasettenkedett hozzá a Farkas, s megszólította:

— Úgy-e, szépet mutat ez a kis víztükör?! Hát még ha ott benn a nádasban néznéd meg magad, annak a tónak nagy tükreben, melybe ez az ici-pici kis patak beleszakad! Igen, igen, az a nádasbeli nagy tó, az mutatná meg szépségedet teljes pompájában! Jöjj oda, majd én odavezetlek!

A kis fehér Bárány elindult a Farkassal a nádas felé. Odaérkezvén, a nádas szélén alig lépett egyet, kettőt, a kis fehér Bárány megállt:

— Rettenetes nagy a sár itt, egészen bele-süpped a lábam az iszapba!

— Óh, ezen könnyen segíthetünk — szólt a Farkas — én felfoglak és szépen beviszlek a nagy tóhoz. De ha csiklandós is a nyakad, valahogy el ne kiáltsd magad, mert még meghallanák a többiek, s ugyan mit mondanának felőled, ha azt megtudnák, hogy a nádasban egyedül sétálgatsz velem,

kit farkas létemre szépséged egészen megbűvölt!!

A kis fehér Bárány mosolygott ezen, s boldog volt, mikor a Farkas felfogta s vitte be felé a zizegő nádasba, ahonnét fehér bárány nem jött még vissza sohasem . . .

VÁROSIÁK.

Az erdei tisztást körülaggatták tarka papiros lámpácskákkal; három csapnivalóan rossz cigány kegyetlenül cincogott; olykor-olykor csillagszóró sistergő tűzkigyókat eregettek az égre s olyan tüzeket gyújtottak, melyek lángja vérpirosra festette a fák lomb-sátorát. A városi kirándulók e gyönyörűségeket élvezve, valami nagyon jól mulattak!

— Te — szólt a Cinege a cimborájához, akivel messziről együtt nézték e furcsa mulatságot — úgy-e szebb a holdvilág a papiros-lámpásnál, a göncölszekér szebb a pukkanó tűzcsillagoknál, szebb a hajnal ezek piros tüzénél, s a tücskök esti muzsikája is szebb ennél a cincogásnál? És ez oktondi emberek mégis e csinált dolgokban gyönyörködnek!

— Ne szöld meg őket — szólt a cimborá, — inkább sajnáld!!

A KÖLTŐ.

Egy borús komor éjszakán valami neszre felébredt fészkeben a Pintyőke. Felpillantott a felleges sötét égre, aztán ijedten átszólt a Fülemléhez, aki ugyanabban a bokorban lakott:

— Mi történhetett szomszéd? Hova lett a sok csillag az égről?!

— Ott ragyog az mind! — felelt a Fülemlé.

A Pintyőke egy darabig ugyancsak meresztgette a szemét a csillagtalan égre, aztán újfent megszólalt:

— Nem látok én szomszéd egy árva csillagot se!

— Öh, te szegény Pintyőke! — szólt a Fülemlé, — Hát te csak akkor látod az ég csillagait, mikor látszanak?!

KÉT KIS CSIRKE ÖSSZEVESZ ...

A gazdasszony szemet szórt az aprójószágnak, erre összeszaladt az egész majorság. Csak két kis Csirke nem sietett a szórt eledelekre: ezek nagyba verekedtek az alsó kerítés mellett. Mikor a Kakas már jól teleszedte a begyét, nagy komolyan odalépkedett a véresfejű küzködőkhöz, szétparancsolta, s valla-tóra fogta őket:

— Miért verekedtek?

— Azért — kezdte az egyik Csirke — mert amint itt kapirgáltunk, egy búzaszemet találtam ...

— Nem igaz, én találtam! — szólt közbe hirtelen a másik Csirke.

— Hazudik! — heveskedett az első — Én láttam meg a szemet!

— Az lehet, de én kapartam ki!

A Kakas megcsóválta a fejét.

— De ostobák vagytok, hogy itt egy szem búzáért véresre vágjátok egymás fejét, pedig abból, amit a gazdasszony most szórt, tizet-tizet is felcsíphetetek volna!

— Én nem azért a rongyos egy szem búzaszemért pereskedek — szólt az első Csirke —

hanem az igazságomért! Én nem hagyom a jussomat, ha addig élek is!

— Én meg — szólt a másik Csirke — inkább éhen veszek, de azt nem hagyom halálíg, ami engem illet!

Mialatt a két Csirke így erősködött, ki-ki a maga igazsága mellett, egy vén Tyúk a közelükbe lépegetett, s nem is sejtve, hogy éppen erről van szó, teljes nyugalommal felcsípte a peres búzaszemet s megette.

— No már most — szólt a Kakas — ne veszekedjete! Úgy ítélek, hogy az öreg Tyúk neked is tartozik egy fél szemet, neked is tartozik egy fél szemet adni. Punktum, nincs apelláta! Elmehettek!

Egyik Csirke sem mert a Kakas ellen szólni, hát hallgattak mind a ketten, de forrt bennük a keserűség, hogy: lám, a másik mégis kap egy fél búzaszemet! Az öreg Tyúk meg, hogy mielőbb megadhassa a Kakas ítélete szerint egyiknek is, másiknak is a fél-fél búzaszemet, nekilátott a keresésnek. Amint kapirgált, kapirgált, mellé lopakodott az egyik Csirke, s így szólt:

— Kedves nénikém, én elengedem, amivel nekem tartozik, ha megfogadja, hogy a másiknak nem adja meg azt a fél szemet.

— Jó lelkem, megfogadom — felelte a Tyúk — nem adok én annak semmit se!

Alighogy ez a Csirke megnyugodva elment,

a másik Csirke lopakodott az öreg Tyúk mellé s így szólt:

— Ha a másiknak nem ad semmit, én elengedem nénémnek szívesen azt, ami nekem jár!

— Jó lelkem, nem adok én a másiknak semmit sem! — felelte az öreg Tyúk, s jóízűt nevetett magában, hogy: mégis csak furcsa egy dolog a Csirkék igazságszeretete!

A TÖREKVŐ BORJÚ.

A kis Borjú odament a Lóhoz.

— Ugyan kérem, tanítson meg engem nyeríteni!

A Ló nagyot nézett erre a kérdésre, s aztán megkérdezte:

— Tudsz-e már jól bőgni?

— Nem igen tudok, de hiszen azt ráérek később is megtanulni!

— Nem úgy van az, öcsém! — mondta a Ló erre — ha Borjú vagy, tanulj meg előbb becsületesen bőgni, mert ha borjú létedre bőgni nem tudsz, s lovak módjára nyerítem próbálsz, mindenki számárnak fog tartani!

AZ IDEGEN.

A tanító kisasszony-lánya egy papagályt kapott a vőlegényétől ajándékba. A városból hozott furcsa madár hamar megszokta új otthonát, s egész nap úgy rikácsolt, ahogy csak kifért a torkán.

— Óh, mily isteni szépen dalol — hápogták a nyitott ablak alatt hallgatódzó Kacsák — bizony, sohasem hallottunk eddig ilyen szép énekléseket!

— Nono — szólt közbe egy kis Terce — a mi fülemilénk itt a kerti bokorban mégis csak szebben énekel!

— Ugyan menj a pokolba a te fülemiléddel — fortyantak fel a Kacsák — hiszen ezt a szürke madarat, aki itt lakik a mi kertünkben, s valami árnyas bokorban elrejtőzve dalol, még csak említeni sem lehet egy napon azzal, aki pirossal tarkázott zöld ruhában egyenesen a városból jött, s aranyos kalitkában énekel!!

A VEZÉR.

A Medvéknek egyszer hírül vitte valaki, hogy néhány napi járásnyira az ő otthonuktól, egy rengeteg erdőben annyi málna, eper, s az odvas fákban annyi méz van, hogy az már igazán csoda! A Medvék felkerekedtek, hogy majd megkeresik ezt a meseországba illő helyet. Mentek két nap, mentek bárom nap, mentek egy hétig, de bizony nem akadtak rá a keresett Paradicsomra. Utoljára úgy eltévedtek, hogy már azt se tudták, merre van előre, s merre van hátra. Amint így tévelyegtek, megláttak egy legelésző szép Szarvast.

— Oh nemes vad! — így szólt a legvénebb Medve — szánj meg bennünket, s vezess el minket ama paradicsomi helyre, melynek híre hozzánk jutott. Hiszen neked magasabb a növéseid, mint a mienk: a bokrok között jobban szétnézhetsz; élesebb a szemed: messzebb elláthatsz előre; pompásabbak a lábaid: nem fáradsz el mindjárt, s szép termeted, s fejednek ékes koronája is vezérnek mutat!

A Szarvas a hízelgő szavakat semmibe se

vette, de könyörületes szíve megszánta a tévelygőket.

— Jöjjetek utánam! — szólt a Szarvas és elindult.

Jó ideig mentek, mendégéltek, s a járatlan rengetegben a Medvék ugyancsak iparkodtak a Szarvasnak nyomában maradni. Hanem, mert az első napon nem jutottak még el a keresett helyre, másnap már türelmetlenkedni kezdtek.

— Talán nem is tudja ez a Szarvas maga sem az utat, s csak azért vezet bennünket, hogy vezér lehessen!

A Szarvas meghallotta, hogy a Medvék mit beszélnek a háta mögött, de úgy tett, mintha nem hallotta volna.

Harmadnap egy Medve már ezt dörögte:

— Már én arra gondolok, hogy volna itt rövidebb út is, de bizonyosan azért vezet ez bennünket a hosszabb utón, hogy annál nagyobbak lássék az érdeme!

A Szarvas ezt is meghallotta, de erre se szólt semmit.

A következő nap a legvénebb Medve így szólt:

— Én azt tartom, hogy ennél a nagy bükkfánál balra kellett volna kanyarodni. Jobbfelől visszajött állatok lábnyomait láttam. Már pedig azt csak nem lehet elhinni, hogy

aki egyszer eljutott ama helyre, otthagya volna azt, s visszafelé jött volna.

A Szarvas azonban, mert ő tudta az utat, csak jobbfelé tartott. A vén Medve megint megszólalt a Szarvas háta megett:

— Már arra gyanakszom, hogy ez a Szarvas szándékosan félrevezet bennünket. Bizonyosan a vadászoknak áll zsoldjában, s a biztos halálba vezet bennünket!

Erre már a Szarvas, bárha tudta, hogy ő vele sem bántak el rosszabbul, mint ahogy elbánnak minden vezérrel, aki vezet, s nem vezetteti magát, nagyon elkeseredett, de nem tartotta a Medvéket méltóknak arra, hogy korholja őket, s ezért csak ennyit mondott nekik:

— Csak tartsatok mindig jobbra, s innét már magatok is odataláltok!

Ezzel a Szarvas megfordult, s még a köszönést sem várva meg, otthagya a Medvéket, s elindult visszafelé. A Medvék pedig a vén Medve tanácsa szerint rögtön megfordultak, s a vén bükkfánál csak azért is balfelé kanyarodtak. Alig cammogtak balfelé másfél órányira, vadászokkal akadtak össze, s ezek, az egy vén Medvét kivéve, lelőtték az egész csapatot.

A megmenekült vén Medve visszaroht a rengetegbe. Véletlenül ráakadt a Szarvasra, aki hazafelé menet egy kis kerek pázsiton

pihent egy kicsit. A vén Medve egy szempillantás alatt nekiugrott a Szarvas torkának, s a délceg Szarvas, a vezetőknek rajta is betelt bús végzete szerint, holtan terült el a gyepen.

A vén Medve pedig, hogy a rengeteg erdőnek minden lakója megtudja, hogy nem az ő tanácsa vezette ám a Medvéket a veszedelembé, hanem a Szarvas volt a bűnös, torkaszakadtából felordított:

— Megbűnhődött az áruló!

És a sötét rengetegben a visszhang innét is, onnét is utána mondta: áruló, áruló, áruló!

NEVELÉS.

A Sas oktatgatta fiait:

— Fiaim, volt egyszer egy izmos, erős, bátor Sas, aki felrepült a Napba . . .

A Sas felesége meglökte az urát, s odasúgta neki:

— Miért mesélsz nekik olyat, ami nem igaz és lehetetlen!

A Sas visszasúgta:

— Tudom, hogy nem igaz, azt is tudom, hogy lehetetlen, de azt akarom, hogy fiaim a legendás példán lelkesedve, merjenek a fellegek felé repülni, s ne hunyorgassanak, ha szembe néznek a Nappal!

MINDENKI A MAGA SZEMÉVEL . . .

A kastély nyílt teraszán vacsorához terítették.

— Milyen szépen felvirágozták az asztalt! — szólt a Pintyőke, aki messziről egy faágról nézte a készülődést.

— Mennyi ezüst holmi ragyog! — mondta a kastély ócska tornyáról lepillantva a Csóka.

— S nekem csak a csontja jut annak, amit ezek megesznek! — morogta rosszkedvűen az arra ténfergő irigy Kutya.

A NÉP SZAVA.

Egyszer egy fiatal Búbosbanka megszólította a Kakukot:

— Azt beszélik a parasztok, hogy te más madár fészekbe rakod tojásaidat, s így más madárral nevelteted fel gyermekeidet. Igaz ez?

— Ugyan kérlek — felelt a Kakuk — hogy hallgathatsz a buta nép ostoba beszédeire?!

— Hát az igaz — kérdezte tovább a Búbosbanka — amiről széltében beszél a nép, hogy te csodás tehetségű jós vagy, s mindenkinek meg tudod mondani, hogy hány esztendeig él még?

— Csodálom — felelte erre a Kakuk — hogy ezt még csak kérdezed is, hiszen tudod, hogy: a nép szava, Isten szava!

VÁGYAK.

A gulyásnak volt két szép kis kutyája: a Fili, meg a Pici. Jó ideig békességben éltek a pusztán, hanem utoljára is elunták ott az életet.

— Hej Pici! — mondogatta a Fili — de keserves itt az élet. Kenyérhéjon, meg szalonnabőrön kívül alig jut itt nekünk valami! Bezzeg jól élnek az ispán kutyái a konyha-hulladékon!

Egyszer az ispán meglátta a gulyás szép két kutyáját, s megvette mind a kettőt. A Fili meg a Pici az ispán udvarába került. Jó ideig békességben éltek, hanem utoljára is elunták ott az életet.

— Hej Fili! — mondogatta a Pici, — keserves itt az élet. Mi őrizzük az ólat, hogy el ne lopják a disznót, mi vigyázunk, hogy a tolvajok meg ne dézsmálják a kamarában a sonkákat, meg a jó kolbászokat, s bizony, mi egy falat sonkát, egy falat kolbászt sohase kapunk, s konyha-hulladéknál nem is látunk egyebet! Bezzeg a gróf kutyái kalácson élnek, s fácáncsontot kapnak!

A gróf egyszer meglátta az ispán úr szép

két kutyáját, elkérte tőle, s egy malacot adott neki helyettük. A Fili meg a Pici így a gróf kastélyába kerültek. Jó ideig békességben éltek itt, de utoljára is elunták az életet. — Hej Pici! — mondta a Fili — de unalmas ez a fűcáncsont, s ez a puha kalács meg mindig a nyeldeklőmhöz ragad. Bezzeg jó dolga van a juhász kutyáinak, azok szép piros kenyérhéjat ropogatnak, s jó kemény szalonnabőrt szopogatnak! . . .

AZ EGÉR ÉS AZ ÁSÓ.

Az Egér meglátta a kertész ásóját a kamara sarkában. No — gondolta magában — ezt elviszem, hiszen ezzel a szerszámmal nekem is könnyebben fog menni a falakban átjárókat vájni, mintha csak a körmeimmal kaparok.

Az Egér hozzányúlt az ásóhoz, az ásó megbillent, eldőlt, s a nyele holtra zúzta a kis Egeret, aki nem tudta, hogy pórul jár minden nyápic legényke, ki magát s célját túlbecsülve, erős férfikézbe illő eszköz után kapkod.

A LEGOSTOBÁBB BIRKA.

Nagyon fájt a Birkáknak az, hogy őket mindenki ostobáknak tartja. Mikor egyszer a legelőn erről a dologról volt szó, megszólalt egy idősecske Birka:

— Hát pajtások, ha azt akarjátok, hogy ezután másképen legyen, akkor legelőször is becsületesen be keli ismernünk, hogy csakugyan tudatlanok, oktalanok, s ostobák vagyunk, azután pedig hozzá kell látnunk, hogy tanulással s tapasztalással elménket ki-pallérezzuk.

A Birkák megdöbbenek, hogy akadt egy birka, aki hangosan azt meri mondani a többi birka szemébe, hogy csakugyan ostobák s tudatlanok. A legöregebb Birka fel-fortyant:

— Aki így gondolkozik s így beszél a birkákról, annak nem lehet helye közöttünk! Utoljára a birkatürelemnek is van határa! Mi téged ezennel kitagadunk magunk közül s ezután kerülni fogunk, mintha rühes lennél!

A Birkák az egyetlen okos, becsületes s őszinte birkát csakugyan faképnél hagyták,

s ez, mikor a többtől elhagyottan kullogott a legelőn, titokban megvallotta magának, hogy bizony valamennyi birka között mégis csak ő volt a legostobább, mert: Birkák között okos dolgról beszélni — a legnagyobb ostobaság a világon!

A BIVALYOK.

Egyszer egy Őzike azt újságolta, hogy valami csodaszép tóra akadt egy közeli ligetes-erdőben. A kristálytisza vízben ott kéklük az égbolt, fodros fehér felhők ringatódnak csendesen, s a parti füzes leomló zöld fűtjeiből lugasokat épít a víztükör.

Mikor a Bivalyok meghallották ezt az újságot, felkerekedtek, hogy hát majd ők is megnézik ezt a híres szép tavat. Amint megérkeztek a tóhoz, valamennyien egyszerre nyakig belerohantak a vízbe, lábaikkal felverték az iszapot, s így persze semmit sem láthattak abból, amiről az Őzike beszélt.

— Ilyen szavahihetők ezek a gyöngéd-lelkű őzek! — szólt egy testes fekete Bivaly olyan hangon, mintha neheztelne és — nagy élvezettel lötykölte lomha testét az iszapos vízben.

A SZÓNOK.

Egyszer az állatok gyűlésén előállott a Szamár s hogy, hogy nem, valami igen okos dolgot mondott.

Az állatok majd megszakadtak, úgy nevettek.

No — gondolta az Oroszlán magában — most rápirít a nevetőkre és szánt-szándékkal valami rettenetesen nagy ostobaságot mondott épen arról a dologról, amiről a Szamár az imént olyan okosan beszélt.

Az állatok úgy éljeneztek az Oroszlánt, hogy csakúgy zengett az egész környék.

— Ostobák vagytok! — zúgta a fejökre az Oroszlán — lám, ha valaki beszél, ti sohasem arra ügyeltek, hogy mit mond, hanem mindig csak azt nézitek, hogy: ki a szónok?

A FÜLEMILE ÉS A BÉKÁK.

Mikor a Fülemile végére ért a dalnak, melyet aznap énekelt először, a tóparti Békák hangos brekegéssel üdvözölték, s elragadtatással kiáltozták át hozzá, hogy az az új nóta nagyon megtetszett nekik!

— Hallod — szólt a kis Kenderike, aki nagy bámulója volt a Fülemilének — új dalod mennyire tetszett ezeknek a lármás brekegéshez és kuruttyoláshoz szokott varangyoknak?!

— Ha új dalom ezeknek tetszik — szólt a Fülemile — akkor ez a dal nem jó s többé én ezt nem énekelem el sohasem!

A PORFELLEG.

A kocsis szundikált a bakon, két rossz gebéje lassan cammogott az üres kocsival a poros országúton. Mikor már a falu alatt jártak, a kocsis felébredt, s bogy a falubelieknek megmutassa, bogy tudnak az ő lovai szaladni, végigvágott a gebéken. Ezek ijedtükben kocogni kezdtek, s rossz lábaikkal rettenetes porfelhőt vertek fel. Az útszélen legelésző Libáknak tele lett a szeme, szája porral. Mikor a kocsi vagy egy ölnyire elhaladt, egy Liba megszólalt:

— No, nem hittem volna, hogy ilyen vészett sebesen tudnak ezek haladni! Olyan messzire vannak már, hogy nem látni már semmit sem belőlük!

— Itt mennek az orrotok előtt, s csak a felvert nagy portól nem látjátok a szél alá menő kocsit! — szólt le a Libákhoz a telegráf - dróton üldögélő Fecske, de bizony a Libák nem hallották meg a Fecske szavát, mert a maga vert porfellegben kegyetlenül zörgött a rossz kocsi, amelyről ők szentül azt hitték, hogy már a hetedik határban jár, s olyan csodálatosan sebesen halad, hogy még a saját zörgése is elmarad mögötte!

BOTLÁSOK.

A felhőszakadás annyi követ hengergetett le a kocsiótra, hogy az olyan volt, mint valami hegyi patak elhagyott medre.

Két igásló nagy keservesen húzta a kocsit a rossz úton felfelé.

A Szürke kis csikaja jó kedvvel ballagott az anyja mellett.

Amint így mentek, mendegéltek, a kis Csikó egyszer csak megbotlott egy kőben, térdre esett, de hirtelen felpattant, s vígan rázta tovább a csengőjét a nyakán. Még csak a szőrt se horzsolta le a lábáról.

Alig mentek valamennyire, a Szürke párja: a Fakó megbotlott, egészen az oldalára esett, betört egyik bordája, elszakadt az istráng, eltört a rúd, s annak hegyes vége véresre hasította a Fakó lapockáját.

— De hogy lehet már valaki ilyen ügyetlen?! — szólt a kis Csikó.

— Fiam — oktatta az anyja — a nagy, ha botlik, nagyot botlik!

A NAGYRATÖRŐ VERÉB.

— No pajtás — mondta egy nagyfejű Veréb tavasszal a cimborájának — a jövő télen már bizony én nem fogok itt fagyoskodni veletek! Elmegyek a fecskékkel Afrikába!

— Ejba! — nevetett a cimbor — aztán hogy bírod majd a repülést odáig?

— Már ez az én dolgom!

A nagyfejű Veréb, bogy szárnyainak minden erejét megtakarítsa az őszi nagy útra. egész tapasszal, s egész nyáron át sohasem repült, s csak úgy ugrálva, gyalogszerrel jöttment. Mikor pedig Péter-Pál tájban ugyancsak lehetett volna már az új termésből lakmározni, a nagyfejű Veréb alig-alig evett, hogy meg ne hízzon, s könnyű legyen a teste Kisasszony-napjára, mikor majd elindul a fecskékkel Afrikába,

Kisasszony-napja el is jött, a fecskék fel is cihélődtek, s el is mentek, de bizony a nagyfejű Veréb nem mehetett el velük. Tudniillik, épen az előtte való napon, mikor az udvaron fürdött a porban, hirtelen nekiugrott a macska, s mert repüléstől elszokott szár-

nyaival nem tudott elrebbenni, s a koplások miatt elgyengülten ugrani sem bírt már, a bolond szándékkal bolond módon készülődő nagyfejű, Afrika helyett — a Cir-mosba jutott.

MESE A NYÁRRÓL.

A hóvihar a madáretetőből mind kiséperte az eleséget, s eltemette. A Cinegéknek napok óta úgy kellett kikapirgálni a hó alól a szemet.

Amint egy hideg reggelen ott küzködtek, nevetős jó kedvvel, vígan megőzölalt az egyik Cinege:

— Hej, mit álmodtam az éjszaka! Nyár volt, s az egész határ tele volt érett napraforgóval . . .

— Ugyan hallgass — szólt egy másik Cinege fanyar rossz kedvvel — talán megbondultál, hogy e mostani nyomorúságunkban ilyeneket álmodsz, s még hozzá el is akarsz mesélni az álmodat, mikor a hó alól alig-alig tudunk egy-egy magot kikaparni!

A jókedvű Cinege elhallgatott, de aztán a többiek ráestek, s kérelték, hogy csak meséljen tovább!

És a szépeket álmodó Cinege aztán mesélt, mesélt, s az így felélesztett emlékek s felfakadó reménységek meleg sugarai úgy eltöltötték a hóban, fagyban küzködő kis madarak szívét, hogy még a fanyar, rosszkedvű Cinege is kevesebb keserőséggel ette ezután a megfagyott tökmagot!

A FELHÁBORODOTT ÁRTÁNY.

Egy Süldő mindig a csürhe szélén oldalogva, addig-addig kacsintgatott az árkon túlra, míg egyszer észrevétlenül csakugyan besurrant a tilos búzatáblába. Egy idő múlva a kanász észrevette, hogy mozog valami a búzában; odaugrott s kihajkurászta onnét a Süldőt, s bizony úgy hozzávágta a botját, hogy a Süldő csakúgy nyekkent s nagy visításokkal fogadkozott, hogy soha többé be nem teszi a lábát a tilosba! A csürhebeliek, mikor a Süldő visszaszaladt közibük, mind nekiestek a bűnéért már meglakolt Süldőnek s nagy rőfögésekkel lehordták a sárga földig.

Másnap hajnalban már a legelőre kifelé menet elkezdték a csürhebeliek megint a Süldőt kárpálni:

— Na, itt vagy, te híres?!

— Tilos búzáról álmodtál?!

— Nem sül ki a szemed, hogy szégyent hoztál reánk?!

A legelőn senki sem akarta megtérni maga mellett a tilalmasba tévedt bűnbánó Süldőt.

Peták, a kanász kutyája egy darabig csak

elnézte ezt a dolgot, de aztán körüljárván a csürhét, odakaffantotta a csürhebelieknek:

— A Süldő megkapta már tegnap a maga büntetését, ne kárpáljátok hát folyton a javulást ígérőt, mert így örökre elvadítjátok!

Egy Ártány, aki a lehangosabban korholta eddig a szegény Süldőt, megszólalt:

— Igazad van, Peták, dehát nagyon felháborított engemet a Süldő cselekedete!

— Oh tudom — felelte Peták — ismerlek szép Ártány! Azért háborogsz most, mert az ügyetlen Süldő cselekedete óta a kanász is, meg én is jobban ügyelünk, hogy se te, se más ne surranhasson be a tilalmas búzába!

A SZEMTELEN.

Az Oroszlán estélyre hívta meg udvarképes alattvalóit. A meghívás által kitüntetett állatok természetesen mindnyájan megjelentek s mindenki azon volt, hogy a többiek meglássák, hogy ő is ott van a legelőkelőbbek között.

Az udvari estély fényes közönségének mulattatására a kamaraénekesek nagy hangversenyt rendeztek. Először a Fülemile énekelt. A vendégsereg igazán nagy gyönyörűséggel, mély csendben hallgatta a méltán híres énekest. Egyszer azonban épen akkor, mikor a Fülemile valami halk bánatos dalocskát énekelt, irtózatosan köhögni kezdett valaki. Mindenki arrafelé nézett, ahonnét a kellemetlenül zavaró köhögés hallatszott. Hát: a Bolha köhögött, aki egy pincsi-kutya bundájába kapaszkodva hívatlanul szemtelenkedett be a királyi termekbe!

A dal befejezése után a Pincsi-kutya oda szólott a Bolhának:

— Miért köhögtél?! Nem tudod, hogy furcsa, mikor a Bolha köhög?

— Tudom én — felelte a Bolha — hogy

ezt szokás mondani, de mert köhögtem, mindenki észrevette, hogy én is itt vagyok ám az előkelő társaságban!

Az Oroszlán nem tudta, hogy a Bolha hívatlan vendég, mert ráhagyta a főudvarmesterre, hogy azt hívja meg, akit akar. A főudvarmester nem mondta meg senkinek sem, hogy a Bolha hívatlanul szemtelenkedett be, mert igen restelte, hogy ilyesmi egyáltalában megtörténhetett annál az udvarnál, melynek ő a főmestere. A Pincsi-kutya természetesen lapított, nehogy megtudja valaki, hogy ő hozta be a bundájában a Bolhát. Így a Bolha szépen ott maradt az úri társaságban, melynek tagjai a kitüntető meghívás által kiválasztottak sorában nyájasan üdvözölték. Még a rátartós és büszke Zsiráf is, aki máskor még a köszönését se fogadta a Bolhának, most kedvesen köszöntötte, s meleg részvétellel kérdezte:

— Ugyan hol hült meg, kedves Bolha barátom, hogy ennyire köhög?!

A szemtelen Bolha egész otthon érezte magát a fényes körben s hogy bebizonyítsa, mennyire az előkelők közé való, mikor egyszer a pincsi-kutya ahhoz a kis csoporthoz közeledett, melyben ő vitte a szót, a legarcátlanabbul azt mondta:

— Igazán nem értem, hogy hívhatták meg ezt a Pincsi-kutyát, aki egyebet sem tesz, csak illetlenül vakarózik!

A Pincsi-kutya meghallotta ezt a sértő megjegyzést, morgott is rá valamit a fogai között, de csak türtőztette magát, s odébb ment. A Bolha meg tovább feszelgett, s ott ugrált előre-hátra az előkelőségek között. Addig-addig ugrándozott, hogy nagyon megéhezett. Noha igen nagy volt a kísértés, arra mégsem mert rávetemedni, hogy az előkelő társaság valamelyik tagját megcsípje, hiszen ebből nagy botrány kerekedhetett volna! Hanem: itt van a Pincsi-kutya! Ez — gondolta a Bolha magában — az iménti megjegyzésem után a világért sem fog vakaródzni! Odaugrált tehát a Pincsi-kutyához, s felpattant annak a derekára. A Pincsi-kutya nyugodtan megvárta, míg az arcátlan elhelyezkedett, s nekikészülődött az evésnek, akkor aztán hirtelen odakapott, ahol a Bolha ült, s a fogai hegyével menten szétroppintotta a szemtelent! Mindez olyan villámgyorsan történt, hogy az előkelő társaságban senki se vette észre, hogy a Pincsi-kutya vakaródzott, de az se tűnt fel senkinek sem, hogy a Bolha — nem köhögött.

A PÓK.

A felfutó vadszöllő venyigéi között hálója sarkában jóllakottan szundikált a Pók. Egyszer csak egy kis Légy belevágódott a hálóba. A Pók felébredt, de restelt odafutni, talán attól is tartott, hogy tele hassal őt magát sem bírják meg a háló finom szálai. A kis Légy nagy ügyel-bajjal kiszabadította magát, visszatért társaihoz, s elmesélte, hogy mi történt vele.

— Nono — szólt egy vén Dongó — ne higj azért a Póknak!

— Micsoda ósdi felfogás! — hangoskodott' a kis Légy — Lehet, hogy a te idődben a pókok kegyetlenek voltak, de íme, már most ők is finomabbak, szelídebbek, embersége-sebbek! Ami velem történt, fényesen bizonyítja, hogy a kultúra megneemesítette még a Pókot is!

Néhány nap múlva a kis Légy egy cikázó Fecske elől bemenekült a vadszöllő közé s belevágódott megint a Pók hálójába. A Pók hozzárohant s fojtogatni kezdte.

— Mi ez?! — sikoltzott a kis Légy — hiszen te a minap nem bántottál! Ne feled-

kezz meg arról, hogy kulturáltak vagyunk
s a huszadik században élünk!

— Hiába jajgatsz! — szólt a Pók —
A múltkor adhattam a Kultur-Pókot, mert
tele volt a hasam, de most: éhes vagyok!

És a Kultur-Pók megölte a kis Kultur-
Legyet.

ÖRÖK ÉLET.

Rettenetes téli orkán tombolt az erdőben: jajgattak a fák, sikoltoztak a bokrok gallyai és a szegény éhes kis madarak alétan gubbaszkodtak a megtépázott fészkekben.

— Érzem a Halál lehelletét — sóhajtotta egy halálra vált kis madár. — Öh! borzasztó itt hagyni a világot, azt tudva, hogy mind-örökre végem van és egészen megsemmisülök!

— Ne hitetlenkedj! — szólt a kis madár párja — hiszen ha meghalunk is, tovább élünk, mert haló porunkból virág fakad,^f majd tarka lepkék és zümmögő méhek csókolgatják azt és szirmai égi harmat ragyogó gyöngye fog tündökleni. . .

A vihar örülten tomboló táncában levverte a fészket a fáról és a megfagyott két kis madarat eltemette a hó. És tavasszal virág sarjadt annak a kis madárnak a szívéből, aki az örök élet boldog hitében halt meg és — virág sarjadt annak szívéből is, aki reménytelen keserűséggel hagyta itt az élő világot.

A tarka pillangók pedig egyforma szeretettel csókolgatták mind a két kis virágot.

— Milyen szép kis virágok ezek! — szólt

egy Pillangó — bizonyosan két egyforma hívő, tiszta, igaz szív porából fakadtak!

— Bohó vagy, ha ezt gondolod — felelt egy másik Pillangó — hiszen ha a tavasz csak a hívő, tiszta, igaz szívek haló porából fakaszthatna virágot — alig-alig volna virág e világon!

JÓTÉKONYSÁG.

Az Aranymálinkót elkapta a Kánya. Három kis gyermeke árván maradt. A kis árvák keservesen sírtak-ríttak. A berekbeli madarak meghallották a nagy sírás-rívást, s hogy a magukkal még jötehetetlen apróságok éhen ne vesszenek, harmadnapra gyűlést hívtak össze.

A gyűlésben alapos megfontolás után azt határozták, hogy segítő bizottságot szerveznek, s ez azután majd gondoskodik az árván maradt kis madarakról.

Alig telt bele két hét, a segítő bizottság már össze is ült s az ünnepélyes megalakulás után a többségi párt győzelmével megválasztották az elnököt, a főtitkárt, a titkárt, a jegyzőt, a tápláló és az ellenőrző albizottságot. Mikor ezzel megvoltak, azon tanakodtak, hogy melyik albizottság kezdjen előbb a dologhoz. Némelyek azt tartották, hogy előbb az ellenőrző albizottságnak kellene megnéznie, hogy csakugyan három árva maradt-e vagy csak kettő, mások meg amellett kardoskodtak, hogy de bizony előbb meg kellene etetni az árvákat!

Amíg a bizottság erről vitatkozott, a három kis árva bizony éhen veszett volna, ha egy jólelkű Pintyőke meg nem szánta volna őket. Ez a jó Pintyőke nyomorúságukat látva, minden nap megetette őket, egy hétig, két hétig, s mindaddig szorgalmasan fogdosta s hordta nekik az ennivalót, amíg a három kis Aranymálinkó annyira megnőtt, hogy már a maguk emberségéből is meg tudtak élni.

A két albizottság hosszú tanácskozások után abban egyezett meg, hogy hát előbb mégis az ellenőrző bizottság nézze meg: voltaképen hány árva van hát?

Az albizottság kiszállt a helyszínére, s ott aztán azt látta, hogy mind a három árva meg tud már élni segítség nélkül is.

— De hogy történhetett ez?! — tünődött egy darabig az albizottság elnöke, aki arra gyanakodott, hogy talán a tápláló-bizottság jogtalanul még is megetette a fiókákat?!

Az elnök utoljára is mit tehetett egyebet, hát egyenesen megkérdezte az árvákat, hogy: hát ki etette őket eddig?

— A nevét nem mondta! — felelték az Aranymálinkók, — Egészen olyan volt, mintha Madár lett volna, óh, de mi tudjuk: Angyal volt!

A LOMHA BOGÁR KIRÁLYA.

Egy lomha földtúró Bogár valahogy bejutott az Üрге házába, aki téli álmát aludta. A Bogár egész télen ottmaradt s kivéve azt az időt, amíg evett, ő is aludt egész nap, egész éjszaka. Mikor a tél elmúltával az Üрге felébredt, a lomha Bogár felvetvén hozzá álmos szemeit, így köszöntötte:

— Szerencsés jó reggelt, Felséges királyom!

— Miért szólítasz engem felséges királyodnak? — kérdezte az Üрге.

— Azért, mert tudom ám én, hogy az állatok hatalmas királya: az Oroszlán előtt állok!

— Honnét veszed ezt?

— Onnét, Felséges uram, hogy egész télen egy mukkanás nélkül úgy aludtál, mint a bunda!

— Öh, te együgyű! —szólt most nevetve az Üрге — hát te azt hiszed, hogy aki nagy hatalmának nagy kötelességeit viseli, az ráér mint mi, tétlenül egész télen aludni?!

Erre a lomha Bogár már nem felelt semmit, mert mialatt az Üрге ezt elmondta, elbóbiskolt, s elaludt.

A BETEG BIKA, A CSORDA, MEG A KATICABOGÁR.

Egyszer megbetegedett a falu Bikája. A borbély Tehene, aki sokat eltanult gazdája orvosi tudományából, azt mondta, hogy: ilyenkor székfű-virágot kell enni a betegnek, s attól bizonyosan meggyógyul. A beteg Bika kiadta a parancsot, hogy az egész csorda keressen hát székfű-virágot. A tehének, ökrök, tinók s a borjak nagy készségesen neki is fogtak a keresésnek, de bizony eltelt egy nap, eltelt két nap, s egyik sem talált s egyik sem hoztatott székfű-virágot a betegnek. A Bika igen megharagudott, s nagy mérgesen elbődült:

— Semmirevaló, haszontalan népség vagytok. Ha ma délig nem hoztok nékem székfű-virágot, megöklelem az egész csordát, s aztán nem bánom, ha felfordulok magam is!!

A csordabeli állatok nagy ijedten nekifogtak megint a keresésnek, de mikor delelőre összegyülekeztek, kisült, hogy megint nem talált közülök egyik sem székfű-virágot. A Bika már most még veszettebb haragra lobbant:

— No, mostan már nem kegyelmezek senkinek se!

Mikor a Bika már neki akart rugaszkodni, hogy akit legelői talál, azt mindjárt felökleli, megszólalt előtte a fűben egy kis Katicabogár:

— Ugyan, ha szabad kérdezni, miért vagy ilyen dühös?

A Bika meghökölt, hogy ki mer vele így beszélni, de aztán látván, hogy egy ártatlan kis Katicabogár van előtte egy fűszálon, mégis csak felelt neki:

— Hogyne lennék már dühös, mikor ezek a marhák nem tudnak egy szál székfű-virágot találni az egész legelőn, pedig orvosságnak kellene!

— Ha csak ez a baj, akkor ezen könnyű segíteni. Hiszen ezerszámra van itt székfű-virág! Ihol, itt az orrod előtt is van egy egész bokrétára való!

A Katicabogár igazán igazat mondott: csakugyan tele volt a legelő székfű-virággal, s a Bika előtt is ott nézegetett a nap felé egy egész csomó. A Bika mindjárt evett is egy harapást, s menten meggyógyult. No, de azért a csorda épen nem úszta meg szárazon ezt a dolgot. A Bika csúnyán lehordta őket:

— Egész nap egyebet se teszték, csak legeltek s azt se tudjátok, hogy mi az, amit

megzabáltak s hozzá még egyik se merte megvallani, hogy nem tudja, melyik a székfű-virág! Igazán valóságos barmok vagytok! Mikor a Bika így jó lepocskondiázta az egész csordát, nagy kegyesen odaszólt a Katicabogárhoz:

— Úgy-e, jól értem én a módját, hogy kell az ilyen barmokat ráncba szedni!

A Katicabogár erre így felelt:

— Én egy szóval se akarom védeni a te buta népedet, de ha már megkérdeztél, annyit mondhatok, hogy magad sem vagy náluk különb, mert neked mint parancsolónak tudnod kellene, hogy egy barom se tudja, hogy miféle fűvek és virágok vannak a legelőn, csak azt nézi, hogy mi izlik neki, mi nem?!

A Bika úgy magában belátta, hogy a Katicabogárnak voltaképen igaza van, de mert sértette méltóságát az igazság, nagyot bömbölt, megszegte a nyakát, toporzékolt, nagyokat fújt, s ugyancsak hányta a földet a szarvával. A kis Katicabogár bizony nagyon megijedt ettől, s el akart repülni, de a Bika egy fűvása úgy a földre teremtette, hogy menten elalélt. Szerencsére a szegényke egy székfű-virág mellé zuhant, s mikor feleszmélt, abból mindjárt szívhatott egy kis szív-erősítőt, s hazafelé indulhatott. Útközben valahány ismerős bogárral csak találkozott, az

mind megkérdezte tőle, hogy mi baja s miért száll olyan szédelegve?

— Jaj pajtás — így válaszolt a kis Katicabogár mindenkinek — az a bajom, hogy kérére a szemébe mondtam az igazságot annak, aki egy fúvással koldussá teheti az olyan kis bogarakat, amilyenek mi vagyunk!

A JÓTETT BIZONYSÁGA.

Mikor az öreg Oroszlán meghalt, a fiatal Oroszlán mind kitette udvarából az öreg méltóságokat. A nagy hivatalából így kimaradt Párducnak egy cseppet sem fájt, hogy most már ő nincsen királyi szolgálatban, s mint aki már jól elvégezte a dolgát e földön, lelke békességében nyugodtan éldegélt a feleségével távol a fényes királyi udvartól.

Egyszer, mikor a párduc meg a felesége otthonuk előtt a napon sütkéreztek, egy vidéki Róka ment el előttük.

A Róka már messziről olyan nagy alázattal köszönt, mintha a vén Párduc még nem maradt volna ki nagy méltóságából.

A Párduc felesége odasúgta az urának:

— Látod, hogy van még hálás lélek a világon! Ezzel bizonyosan valami nagy jót tettél!

— Nem gondolnám — felelte a Párduc — hiszen ha jót tettem volna vele, akkor mint a többi, nyilván ez is elkerülne, mert minden önérzetes állat legszentebb kötelességének tartja a hála adósságát még önmaga előtt is letagadni!

— Én azt hiszem, ez a Róka kivétel! —
szólt az asszony — Ha visszafelé jön, eresz-
kedjünk majd szóba vele s akkor majd ki-
sül, hogy nekem van igazam!

A vén Párduc nem akarta a felesége ked-
vét rontani, s így, mikor a Róka visszafelé
menet megint elibük került, megszólította:

— Hol jártál, koma?

— Bent jártam az új király udvarában s
csak most hallottam meg, amit menet meg,
mint vidéki lakos, nem tudtam, hogy: ki-
estél a hivatalodból! Nehogy félremagyaráz-
zad tehát iménti nagy köszönésemet, egy-
szersmindenkorra azt mondom, hogy én ne-
ked nem vagyok «koma», mert én neked
«Róka úr» vagyok! Értetted?

Ezzel a Róka úr büszkén továbbment s ott-
hagyta Párducékat a faképnél. Ezek jó dara-
big hallgattak, aztán megszólalt az öreg:

— No, feleség, mégis igazad volt! Ezzel a
Rókával csakugyan valami igen-igen nagy
jót tehettem!

— Miből gondolod ezt épen most?

— Csak abból gondolom — felelte a vén
Párduc — mert ez most még pimaszabb
volt, mint a többi!

A SZOBATUDÓS.

Hogy, hogy nem, valamikor régen egy ifjú Egér bekerült a kastély könyvtárszobájába, s úgy megtetszett neki ott az állapot, hogy öregségéig ott maradt. Igazi szobatudós lett belőle, aki nem törődik a világ dolgaival. Egératyafiaival alig-alig érintkezett, s ha olykor mégis összejött velük, csak félfüllel hallgatta, hogy mit beszélnek azok, s gondolatai ilyenkor is kedves könyveinél jártak. Nem is igen bujt ki a könyvtárból, s noha százfelé hívták, csalogatták ebédre, vacsorára, mindig keresett s talált valami okot, amivel ott-hon maradhatott. Egyszer azonban, mikor a Főegér leányának a lakodalmát ülték, a tudós kénytelen volt mégis elmenni a kamarában rendezett nagy vacsorára. Elvégre a bölcseknek is tanácsos a hatalmasságokkal jó barátságban élni, mert nagy hatalom ugyan a tudomány, de mégis kisebb az ereje, mint a világi hatalom szavának.

Javában folyt a sötét kamarában a nagy mulatság, mikor egy Egér, aki az ajtó mellett ült, hirtelen felpattant:

— Hah! Sima léptek nesztét hallom: talán a Macska jön!

Az egerek megriadtak, s lélegzetüket is visszafojtva hallgatództak. De nem, nem volt semmi baj, semmi nesz sem hallott. A valamennyire megnyugodott egerek aztán hozzáláttak megint a dús lakomához, de a pislogásuk bizony elárulta, hogy nagyon idegesek.

A tudós egér sehogy se értette meg ezt a dolgot.

— Talán csak nem a Macskától féltek? Ugyan, ugyan, ne tegyétek nevetségessé magukat s hagyjátok a babonás rettegést a szegény emberek üres kamrájában élő műveletlen egérrokonokra! Azoktól nem veszem rossz néven, ha félnek a Macskától, hiszen ők tudatlanok, de hozzátok, művelt egerekhez már igazán nem méltó ez a rettegés!

Az egerek úgy tettek, mintha a tudós szavait hallgatták volna, pedig folyton arra figyeltek, hogy: nem jön-e a Macska? A tudós nagyon szerette volna atyafiságát egyszersmindenkorra megszabadítani a félelem gyötrődéseitől, s ezért folytatta tovább a beszédét:

— A tudomány most már tisztában van azzal, hogy a házimacska, *Felis Domestica*, nem mint igen sokáig tévesen hitték, a vadmacskától, *Félis Catustól*, hanem a nubiai macskától, *Félis Maniculata*, származik s Európában a tizenegyedik században ter-

jedt el, mint háziállat. Semmiféle tudományos könyvben nem olvastam, hogy a macska egeret eszik. Ez valami népies mese lehet, még abból az időből, mikor a tudósok is azt hitték, hogy a házimacska a vadmacskától származik! Az ilyen meséket azonban a modern tudomány már nem veheti figyelembe, s mondom, a tudós könyvekben nincs is szó arról, hogy a macska ellensége lenne az egernek. Épen ellenkezőleg, azt olvastam egy kitűnő könyvben, hogy: «a lány úgy játszott a legénnyel, mint macska szokott az egerrel!» Minthogy a szokás, amint tudjuk: többször ismételt egyforma cselekvés, ez az idézet azt bizonyítja, hogy a macska nem bántja, s nem eszi meg az egeret, hanem csak barátságosan játszik vele. Ezt tudva, az olyan művelt egér, aki logikusan gondolkodik, egyáltalában nem félhet a macskától. Ha pedig nem is az általános szabályt nézzük, hanem a mi mostani esetünket vizsgáljuk, rá kell jönnünk arra, hogy, még ha igaz is volna az a régi rémmese, hogy a macska megfogja az egeret, akkor se kellene most semmitől sem tartanunk, mert itt van előttünk egy nagy bögre tejföl. A Macska tehát, ha bejönne, bizonyosan ehhez fogna, mert olyan ostoba Macskát csakugyan nem említ a világtörténelem, aki egeret evett, mikor tejfölt is ehetett volna.

A tudós nem magyarázhatta tovább a dolgot, mert a Macska hirtelen beugrott a szellőztető ablakon. Az egerek ész nélkül szétszaladtak. A tudós egér nyugodtan s derűs mosollyal nézett a Macska felé. A Kandúr pedig, — aki nem is sejtette, hogy ő Félis Angorensis, s azt sem tudta, hogyha egeret fog a világtörténelemben példátlan módon vét a tudomány s a logika ellen, — szó nélkül megkapta a tudóst, s egy szempillantás alatt a tudomány mártírjává avatta.

A VÉRCSE ÉS A GALAMB.

Egy nap híre terjedt, hogy a Sas halálán van, s már a végét járja. Erre a Vércse, aki csak azért, mert Sas volt, gyűlölte a Sast, mint a villám olyan hirtelen ott termett a vergődő mellett, vad gyűlölettel nekiesett az immár tehetetlennek, véresre verte a haldokló fejét, s karmaival kivájta annak homályosuló szemeit.

A Galamb, mikor meghallotta, hogy a Sas, az ő áldott jötevője, halálos beteg, egy darabig gondolkozott, hogy hát mit kellene most tenni? Aztán arra határozta magát, hogy az illendőség kedvéért mégis csak elmegy a nagybeteghez. Szépen rendbeszedte hát a fészket, kitanította a gyermekeit: mit, hogy csináljanak addig, amíg ő oda lesz, aztán elindult, de mert attól tartott, hogyha siet, úgy elfullad, hogy nehezére esnék a beteg-ápolás, hát bizony nem nagyon hajtotta magát, hanem meg-megpihent. Így mire a Sas sziklavárához érkezett, a Vércse által megkínzott Sast már megdermesztette a halál.

A hálás Galamb szomorú bugással siratta élete megmentőjét.

Azok a kis Futó-bogarak, kik a Vércse vad gyűlöletének utálatos tombolását egy közeli fűszárlól szörnyűködve nézték végig, most mély meghatottsággal hallgatták a szomorúan búgó Galamb kesergését.

— Jaj, jaj! — hajtogatta egyre zokogva a Galamb — miért is nem érhettem még életben a szegényt!

— Hja, hja — súgta egy kis Bogár társainak — így van az, mióta világ a világ, hogy a gyűlölet sebesen jár, a hála meg, ha illendőségből neki is indul, ímmel-ámmal ballag csak s mindig elkésik!

AZ OKOS JÉRCE.

Egy kis Jérce észrevette, hogy az öreg kotlós tyúkok a költés utolsó napjaiban itt-ott felpattintják a tojás héját, hogy a kis csirkék könnyebben kibújhassanak.

— Milyen ostobák ezek az öregek — gondolta magában a kis Jérce — ha majd rám kerül a sor, én okosabban fogom csinálni!

Mikor a kis Jércéből tyúk lett s a gazdaszony tojásokat tett alá, a fiatal tyúkocska a legelső napon feltörte a tojásokat mind.

— Mit csinálsz te bolond?! — kérdezte az a vén Kotló, aki mellette ült.

— Mit csinállok?! — Hát csak azért, mert az régi szokás, nem fogok itt hetekig ülni a tojásokon! Feltörtem a tojások héját: így a kis csirkék már ma kibújhatnak, ha úgy tetszik nekik!

A vén Kotló nem tudott hova lenni a megbotránkozástól, de a gazdasszony is pattogott ám, mikor másnap ráakadt a feltört s megromlott tojásokra és mert a fiatal tyúkocska újmódi rendszerével sehogysem tudott megbarátkozni, a következő vasárnapon bizony tyúklevés volt ebédre, még pedig, régi szokás szerint: csigatésztával.

A FEHÉR HOLLÓ.

Egyszer egy fekete Hollónak fehér fia lett.

— Jaj, ritka-szép fiam — sóhajtozott egyre az anya — de nem szeretem, hogy nem fekete lettél! Mit szólnak majd a fekete Hollók, ha meglátnak?!

Az aggódó anyának fehér fia lassacskán megnőtt és egy szép napon kirepült a fészekből.

A fekete Hollók, mikor meglátták a kis fehér Hollót, nagyon lenézték, s maguk között elsajnálgatták az anyát, akinek ilyen fia van!

— Látod anyám — mondta a kicsi, mikor az első repülésből hazakerültek — semmi bajom sem esett; az meg, hogy engem lenéznek a fekete Hollók, ne bántson bennünket: mégis csak fehér Holló vagyok én, ha százszor lenéznek is!

— Jaj, jaj, fiam, lelkem — aggodalmaskodott az anya — nem ismered te még a fekete Hollókat!

Az első repüléskor azonban nemcsak a fekete Hollók látták a kis fehér Hollót, hanem meglátta azt egy Rigó is, akinek bár

maga is feketében járt, énekes rigó létére, nagyon megtetszett a ritka fehér Holló s örömeben telerikkantotta az egész erdőt azzal a nagy újsággal, hogy: szép fehér fia lett egy fekete Hollónak! Erre a híresztelésre aztán a többi madarak, bogarak, pillangók, de még a mókusok is mind-mind csodájára jártak a fehér Hollónak, s így rövidesen az egész erdő egyébről se beszélt, csak a kis fehér Hollóról. Eleinte, amíg a fehér Holló kicsi volt, még tetszett is a fekete Hollóknak, hogy egy közülök ilyen híres lett, de mikor a fehér Holló nagyra nőtt, s már a szomszéd erdőből is átsereglettek a kíváncsi madarak e ritka szépség látására, a fekete hollókat egyre jobban ette az irigység, s utoljára egy vén fekete Holló nem állta tovább, s ezt mondta a többieknek:

— Ostobaság volna, ha mi tovább is tűrnénk ezt a fehér Hollót, hiszen aki őt látja, mindenki arra gondol, hogy milyen rondák mellette a fekete Hollók! Verjük agyon!

És a fekete Hollók elpusztították a fehér Hollót.

Szegény édesanyja elsiratta kedves fiát, a fekete Rigó meg szép éneket szerzett az ártatlan kis fehér Holló bús történetéről.

A kis fehér Holló halála hírére gyászba borult az egész erdő, még a fák is sírtak. A Bagoly felesége is nagy sírásra fakadt,

mikor meghallotta, hogy mit tettek a fekete Hollók a kis fehér Hollóval.

— Csak sírj, sírj — szólt a vén Bagoly — zokogj, s asszonyi módra csakátkozd a fekete Hollókat, mert hiszen így lesz e kis fehér Hollónak sorsa egészen hasonlatos az ez előtt volt fehér Hollók sorsához, akiket mind, de mind elpusztítottak, s akiket aztán nagy jajgatásokkal elsiratott a világ, mely életükben nem kelt oltalmukra . . .

A GERENDA.

Az öreg Sas a fele tartományát átadta a fiának, hogy az így apránként megtanulja a kormányzás mesterségét.

Egy szép napon az ifjú Sas így szólt a Sólyomhoz:

— Azt hallom, hogy a Hollók meg a Varjak folytonosan veszekednek. Menj hát közibük s tudakold ki, hogy voltaképen mi a bajuk?

A Sólyom elment a Hollókhoz is, meg a Varjakhoz is, kikérdezte ezeket is, azokat is, azután ezt jelentette:

— Hát, nagy uram, az a baj, hogy a Varjak igen utálják a Hollókat, mert azt mondják, hogy a Hollók nagyon feketék s megeszik a rothadt dögöt is, a Hollók viszont igen utálják a Varjakat, mert azt mondják, hogy a Varjak nagyon feketék, s megeszik a rothadt dögöt is!

— Hát akkor — szólt az ifjú Sas — úgy látszik, az egyik tizenkilenc, a másik meg egy híján húsz! No, majd rendbe szedem én őket!

Az öreg Sas, aki végig hallgatta ezt az egész dolgot, erre elnevette magát.

— Mit nevet ezen édesapám?! — kérdezte egy kicsit szinte neheztelve az ifjú Sas.

— Hát csak azt nevetem fiam, hogy: ha a világon mindenki másban látja meg legjobban a maga hibáját, hogy gondolod, hogy erről éppen a Hollókat meg a Varjakat tudnád lekapatni?!

— Majd megmutatom én! — heveskedett az ifjú Sas.

— Nekem hiába beszélsz ilyet — felelte az öreg — hiszen én is megpróbáltam ezt fiatal koromban, s aztán nekem se sikerült.

— Úgy? hát ha kegyelmed is megpróbálta, miért nevet most ki engem ezért?!

— Hát fiam, engem is kinevetett ezért az apám, s időmúltúval te is kineveted a fiadat, mert ez így megyén, amíg Holló, Varjú, fiatal Sas meg öreg Sas lesz a világon . . .

A MAGASBAN.

— Milyen jó dolgod van neked! — így szólt a Veréb a Sashoz. — Lelkedben milyen fenséges érzések kelhetnek, ha felszárnysz a felleget magasságba és szétekintsz onnét a mérhetetlen égbolton és a földnek rengeteg határain! Úgy-e, ott érzed igazán szárnyaid erejét, szíved bátorságát és egész voltodnak fenséges nagyságát!

— Tévedsz! — felelt a Sas — ki itt köztek, lent, nagy vagyok, ott fent azt érzem: parányi semmiség vagyok!

AZ EGY SOKSZOR TÖBB A SOKNÁL.

— Rettentő ostobák az emberek! — vartyogta egy nagy Béka a tóban — mi itt ezren majd megszakadunk, úgy brekegünk s vartyogunk, az a kaszás ember meg a réten, ha meg-megáll pihenni, felveti a szemét a levegő-égbe s azt az egy szál lebegve éneklő kis pacsirtát hallgatja!!

A KIS PULI.

A kis Puli a legderekabb kutya volt az egész határban. Hűséges volt, szorgalmas és teljesen megbízható. Gazdája mindezt tudta róla, de azért a Puli nem kapott tőle sem jobb ennivalót, sem egy-egy melegebb szót, mert azt tartotta a juhász, hogy nem jó elkényeztetni a jó kutyát, mert: elkap. Az elismerés bizonyosan nagyon jól esett volna Pulinak, s okos kutya léteére nem is bízta volna el magát, de így sem zúgolódott. Megnyugodott abban, hogy az érdem és a jutalom mindig külön-külön csapáson járnak, s így egymással bizony nem igen találkoznak.

Egy rekkenő nyári napon a juhászt elnyomta az álom, s a subáján hasrafeküdve ugyancsak hortyogott. A Pulinak is melege volt ugyan, de kutya-kötelességének tartotta, hogy ébren s éberén vigyázzon a nyájra. Egyszer csak azt vette észre Puli, hogy valami kócos kutya közeledik a nyáj felé. Elébe sietett a csavargónak, de nem ugatott; nem akarta édes álmából felverni a gazdáját.

A csavargó kutya, mikor Puli a közelébe ért, így kezdte a beszédet:

— Édes testvér! Szegény vándorlegény vagyok, három napja nem ettem egy falatot se, adj egy harapás ennivalót!

Puli megsajnálta a Kócost:

— Tegnap elástam amott egy csontot, gyere, ha nem is sok amivel megsegíthetlek, szívesen adom, amit adhatok!

A Kócos köszönte szépen a Puli jóságát, kikaparta a csontot a megmutatott helyen s megropogtatta.

— Biz' ez felséges volt, hanem mi tagadás, egy fogamra is kevés volt.

— Már pedig én — szólt Puli — nem adhatok többet, mert magamnak sincs több.

— Van a gazdának!

— Az igaz, hogy annak van; ott van a tarisznyája, az alatt a bokor alatt, mely mellett az a vén Birka húsöl az árnyékban, de az én gazdám tarisznyájából én nem adhatok ki senkinek semmit!

— No, majd veszek én magam magamnak belőle!

Ezzel a Kócos már indult is a bokor felé. Puli persze a nyomában. Puli azt gondolta, hogy ez a Kócos mégse lesz olyan arcátlan, hogy idegen tarisznyában kotorásson, ezért nem ugatott még most sem, de keményen feltette magában, hogy ha a Kócos csak hozzászagol a tarisznyához, menthetetlenül belekap az inába.

A vén Birka nagyot nézett, mikor a Kócos Pulival odaérkezett a bokor közelébe.

— No — azt mondta itt Puli — mégse hittem volna, hogy ilyen szentelen kutya is van a világon, amilyen te vagy! De most már azt mondom, hogy ha még egyet lépsz, elkezdek ugatni, felriasztom a gazdámat s akkor aztán majd lesz neked hadd-el-badd!

Nem kellett a juhásznak a Puli ugatása, valahogy felébredt az már előbb magától s felkönyökölve a subára, látta, hogy valami idegen kutya megy a tarisznya felé, Puli is vele megy, s egyáltalában nem ugatja el az idegen kutyát!

A Kócos hamarabb észre vette, mint a Puli, hogy a juhász felkönyökölt s ugyancsak néz feléjük, de a gyalázatos csavargó ahelyett, hogy elszaladt volna, hirtelen nekifordult a Pulinak, s mintha ő védelmezné a juhász tarisznyáját a Puli ellen, teli torokkal nagy dühösen csaholni kezdett:

— Oh, te alávaló, gyalázatos, hűtelen Puli! Most megfogtalak s rajtakaptalak!

A Puli csak ámult-bámult ezen az arcátlanságon, de a Kócos torkaszakadtából ugattott tovább:

— Tudd meg, te hűtelen Puli, hogy én a kutyaerkölcsök egyik őre vagyok, s csak azért jöttem, hogy próbára tegyelek! Hát lopni, rabolni akartál, te piszok, te utolsó, te, te?!!...

A hazugság és a rágalom olyan nyilvánvalóan buta volt, hogy a Puli még mindig csak bámult. A juhász azonban felpattant a subáról, ott termett s a botjával szónéklül végigvágott — a Pulin. A szegény Puli vonított és sírva kérte a vén Birkát, hogy tegyen tanúságot a juhász előtt arról, hogy nem ő, hanem épen a Kócos akarta a tarisznyát megdézsmálni.

— Ne kívánd ezt tőlem — súgta a vén Birka a Puli fülébe — hiszen nem állhatok egyik mellé se addig, amíg nem tudom, hogy a juhász melyikötöknek ad igazat?!

A vén Birka hamar megtudta, hogy kinek adott igazat a gazda, mert a tökfejű juhász mind egy szóig elhitte, amit a szapora beszédű világcsaló Kócos mondott, s anélkül, hogy meghallgatta volna azt is, hogy a csaló látszat s a hazug rágalmak ellen mivel védi a maga igazát az ő becsületes, hűséges, régi kutyája, nagy dühösen másodszor is úgy vágta a botját a szegény Pulihoz, hogy az félholtan vánszorgott el a legelő árkába és sűrű piliogások között nagy búsan onnét nézte, hogy simogatja a juhász a nagyhangú Kócost, s milyen finom falatokat ad annak a tarisznyából előkerült füstölt oldalasból!!

Puli egy darabig nézte, nézte őket, aztán fölkel, s elment világra, tudván, hogy ahol

az ostobaság összefog a rosszakarattal, nincsen ott már maradása az igaz lelkeknek!

A vén Birka pedig visszakullogott a nyájhoz, s nagy örömmel újságolta a többi birkának, hogy a Puli most már senki és semmi és hogy új kutyája van ám a juhásznak, még pedig valami kiválóan jeles, szép, derék, nagyszerű új kutyája!!

A HATTYÚNYAKÚ KACSA.

Egy Kacsának annyira megtetszettek a hattyúk, hogy feltette magában: ő is hattyúnyakat növeszt magának, s akkor aztán ő is hattyúszámba fog menni. A Kacsa titokban addig nyújtogatta, forgatta, csavargatta a nyakát, amíg az megvékonyodott, s valami két ujjnyival csakugyan hosszabb lett, mint a többi kacsának a nyaka. Mikor aztán a Kacsa azt hitte, hogy: no, most már mindenki hattyúnak fogja őt nézni, kiúszott a tó közepére s elgémberedett görbe nyakát erre-arra forgatva, büszkén tekintgetett jobbra és balra. A vízi-madarak pedig ahelyett, hogy megcsodálták volna az új hattyút, nagy nevetéssel mondogatták egymásnak:

— Nézzétek már, milyen csúnya nyaka van ennek a ronda Kacsának!

A Kacsa mikor meghallotta, hogy mit mondanak róla, meghökkent és haza ment. Másnap azonban már megint ott mutogatta magát a tó közepén.

— Ugyan nem sül ki a szemed?! — kérdezte tőle egy rendes nyakú Kacsa.

— De nem ám! — felelte a ronda Kacsa —

Hiszen jól meggondolva a dolgot, úgy látom, hogy így még inkább elérem azt amit akartam!

— Hogy-hogy?

— Hát úgy, hogy ha sikerült volna hatytyúnyakat nevelni magamnak, nem lettem volna különb a többi közönséges hatytyúnál, — így meg olyan Kacsa lett belőlem, amilyen nincs több a világon s már most olyan nevezetes személyiség vagyok, akit mindenki megnéz s a kiről mindenki beszél!!

A SZAMÁR SZAMARAK.

Egyszer a szamarak nagy titokban elhatározták, hogy az állatok gyűlésén egy vén Szamár majd álljon elő azzal a javaslattal, hogy: ezután a lovat hívják számárnak, s a szamarat pedig lónak nevezzék. A szamarak azt is elhatározták, hogy amikor a vén Szamár majd előáll a gyűlésen ezzel a dologgal, ők mindnyájan nagy csendben maradnak, nem éljenek, nem helyeselnek, nehogy a többi állat azt higgye, hogy: a szamarak csak a saját érdekükből pártolják ezt az indítványt!

Az állatok gyűlésén a vén Szamár elő is állott ezzel az indítvánnyal. Az állatok csak úgy dültek a nagy nevetéstől, a szamarak azonban néma csendben maradtak, nem éljenek, nem «úgy van»-óztak, sőt a beszéd végén a szónokot se üdvözölték úgy, ahogy ez máskülönben szokás.

Az Oroszlán, mikor a nagy nevetés lecsillapodott, így szólt:

— Öh, ti szamarak! Hát ti azt hiszitek, hogy a szamárságból bölcsesség lesz, ha csak egy szamár mondja, s a többi meg sunyi módon

titkolja, hogy tetszik neki az a szamárság, amit az az egy mondott?!

A szamarak lenyelték ezt a mondást, s egy hónapig békében maradtak. Akkor aztán előállott egy fiatal Szamár a gyűlésen, s azt indítványozta, hogy ezután a szamarak minden dolgát a lovak végezzék, a szamarak pedig mind a zabon tartott hintós lovak helyébe lépjenek. A múltkori eseten okulva a szamarak most bezzeg nem maradtak némák, hanem olyan helyeslést, éljenzést s «úgy van»-ozást vittek véghez, hogy az egész határ harsogott a szamárordítástól.

Mikor a rettenetes ordítózás valamennyire elcsendesedett, az Oroszlán megszólalt:

— Oh, ti szamarak! Hát ti azt hiszitek, hogy akármiféle szamárságból bölcsesség lesz, ha sok szamár ordítja azt világgá?!

SZÉP SZÓVAL.

A Pejkóknak sehogy sem tetszett a szántás. Kedvetlenül dülöngtek jobbra-balra az eke előtt a hámban, úgy, mintha majd megszakadnának a nehéz munkában. Az ostoros azonban nagyon jól látta, hogy az istráng, ha olykor meg-meg feszül is, legtöbbször csak pötyög, a hámfá meg hol fel, hol le, játszik. Az ostoros végig vágott hát egyszer-kétszer a Pejkókon, de mert ez sem használt, az ostornyelet sem sajnálta a hátuktól. A Pejkók azonban ettől sem buzdultak, sőt csökönycödni kezdtek. Az ostoros nagy káromkodással, már vakarta a füle-tövet, hogy mit is kezdjen ezzel a két makrancos girhessel?!

A Pacsirta, aki nagy nótázással a levegőben szántott, meglátta ezt az áldatlan dolgot, s azt gondolta magában: megpróbálja ő szép szóval azt, amire azok ostorral se mentek. És elkezdett egy új nótát énekelni:

— A felhők közt jártam,
S tudjátok mit láttam ?
Göncölszekerének
Csillag a kereke

Csillagból a rúdja
S a csillagszekeret
Két kis pejko húzza!
Volna ott ökor is
Ló is, szürke, sárga, —
De mert a pej koknak
Sehol sincsen párja:
A Göncöl-szekerét
Sohse bízzák másra!

A két kis Pejkónak nagyon tetszett ez a híradás, s hogy méltók legyenek a Göncöl-szekerébe fogott nevezetes Pejkók atyaítségára, — becsületesen nekifeküdtek a hámnak, s úgy ment ezután a szántás, mint a karikacsapás.

ÚGY-E MEGMONDTAM?

A dohánykertész a gondosan megművelt földbe kiültette a friss palántákat. Mikor elkészült, megállt, s gyönyörködve jártatta végig a szemét jól végzett munkáján. A Varjú megszólalt a jegenyén:

— Kár! kár!

A dohánykertész, hogy a palánták szépen növekedjenek, szorgalmasan öntözgette azokat. A Varjú a jegenyén megint károgott:

— Kár! kár!

Mikor elkövetkezett a kapálás ideje, az ember szépen, rendesen megkapálta a dohányt. Míg az ember dolgozott a Varjú folyton károgott a jegenyén:

— Kár! kár!

Aztán, mikor a dohánylevelek már egészen kinőttek, jött egy nagy jégeső, s úgy elverte az egész termést, hogy egy levél sem maradt épen. A káros ember vakarta a fejét.

— Lám — szólt a Varjú a jegenyén — úgy-e megmondtam előre, hogy kár a palántáért, kár a munkáért, mert ez lesz a vége! Persze te nem hitted, hogy én előre láttam: milyen nagy kár fog téged érni!

A következő esztendőben az ember reménykedve megint csak kiültette a dohánypalántákat. Az ültetéskor a Varjú megint ott károgott a jegenyén, s ugyancsak károgott a locsoláskor is, meg a kapáláskor is. Ebben az esztendőben azonban nem jött jégeső, s olyan bőséges dohánytermése lett az embernek, hogy ez még tavalyi kárát is kipótolta.

— Úgy-e megmondtam — károgott a Varjú a jegenyén — hogy milyen kár, hogy kétszer ennyi földet nem fogtál dohány alá, hogy milyen kár, hogy több palántát nem ültettél, de hát te nem hitted, hogy én előre tudtam: milyen bő termés lesz az idén!

Az ember fel se nézett a jegenyefára a károgó Varjúhoz, s nem felelt annak egy szót se; azt gondolta magában, hogyha olyan nagyon mindentudó bölcs ez a Varjú, akkor azt is kitalálhatja, hogy: mit tart ő az ilyen prófétákról.

A HANGYÁK TITKA.

Egy Tücsök nyár derekán találkozott egy Hangyával.

— Hallom pajtás, hogy ti már készen vagytok a betakarítással, s a télire valót már mind összehordtátok. Ugyan mondd meg nekem, hogy lehet az, hogy ti mindennel elkészültök, nemcsak idejére, hanem előbb is?!

— Hát pajtás — felelt a Hangya — ez csak onnét van, hogy: dologidőben mi sohasem gyűlésezünk.

A TORMÁBA ESETT FÉRGEK

Két féreg lakott egy tormában. Néha-néha összehozta őket a véletlen. Ilyenkor megszólalt hol az egyik, hol a másik, s nagyot sóhajtván, ennyit mondott:

— Hej, de keserű ez az élet!

A lakótársa azután nagy búsan rendesen ráhagyta:

— Igazad van, bizony keserű ez az élet!

Mikor aztán idáig jutottak a beszélgetésben, minden további szó nélkül rendesen megfordultak, s ahelyett, hogy kifelé igyekeztek volna, az egyik erre, a másik arra, tovább fúrta magát befelé a keserű tormába.

A BÜSZKE SZAMÁR.

Egyszer a juhász bement szamarával a városba, s ott időzött vagy másfél napig. A Szamár olyan büszke lett arra, hogy ennyi időt töltött a városban, hogy mikor a legelőre hazaértek, ahelyett, hogy illendően fogadta volna régi pajtásának, Bodrinak örvendező csaholását, nagy hangosan az egész nyáj füle hallatára így szólt:

— Kiféle, miféle ez a piszkos kutya, hogy még köszönni mer nekem?!

A Bodrit nagyon meglepte ez a szó, s azt gondolta, hogy talán ő tévedett valahogy, s csakugyan nem a régi szamárral jött haza a juhász, hanem új szamarat szerzett. Hogy megbizonyosodjék, nagy óvatosan közelebb ment a szamárhoz, s hozzá szagult. A büszke Szamár rákiáltott:

— Nem ismerlek, menj a pokolba!

A jámbor Bodri erre csak azt gondolhatta, hogy a szamár szeme talán nagyon meggyengült a ragyogó város fényességeitől, s közelebb ment a szamárhoz, hogy az így majd csak ráismer, — de a büszke Szamár hirtelen hátat fordított neki, s nagy kényesen

hozzárúgott. Erre már Bodri is kijött a hitéből, haragosan odakapott a szamár lábához, s harapta-marta, ahol csak érte.

A Szamár ordított:

— Jaj, jaj, Bodri ne bánts, édes Bodri ne bánts!

— Látod — szólt Bodri, mikor megelégette a leckéztetést — olcsóbban is ráismerhetnél volna régi pajtásodra!

SOKSZOR A SOK SE SOK.

A Gólya a régi kastély mellett sétálgatott a tóparton. Megszólította egy százlábú Pincebogár.

— Látom kedves bátyám, sétálgatsz. Ha megengeded, veled tartok; legalább elbeszélgetünk egy kicsit.

— Legyen szerencsém! — szólt a Gólya — s tovább indult. Kettőt se tépett és a százlábú Bogarat már sehol se látta, úgy elmaradt az tőle, mind a száz lábával.

A Gólya megállt, s féllábon álldogálva megvárta, míg a százlábú nagy keservesen utoléri.

— Pfüh bátyám! — mondta nagy lihegve a Bogár — de elhagytál! Nem is értem, hogy eshetett ez meg velem, mikor nekem száz lábam van, neked meg csak kettő?!

— Tudod öcsém — mondta erre a Gólya — a kevesebb is több lehet ott, ahol a «milyen?» dönt, nem pedig a «mennyi»!

A TISZTELŐK SEREGE.

Egyszer az Oroszlán valami fontos tanácskozásra magához rendelte a tartományok vezetőit, Odament a Sas véletlenül találkozott a Főpapagállyal, meg a Császármadárral. Ezek hozzácsatlakoztak, s együtt mentek tovább. Mikor a Majmok tartományán mentek keresztül, a Majmok mind szájtátva nézték, hogy milyen csodaszép ruhája van a Főpapagálynak, meg a Császármadárnak. — Jaj de gyönyörű ez a Főpapagály! Milyen ragyogó szép ez a Császármadár! — hangzott innét is, onnét is. A Sasról senki sem szólt, mintha ott se lett volna.

Mikor megérkeztek az Oroszlán udvarába, az Oroszlán, a Párduc, a Tigris, meg az Elefánt nagy tisztelettel, s őszinte örömmel köszöntötték a Sast. A Főpapagályt, s a Császármadarat pedig észre se vették, mintha azok ott se lettek volna.

— Milyen ostobák ezek az állambölcsek! — szólt a Császármadár — pompás külsönket nem tudják méltányolni!

— Hadd el! — vigasztalta társát s önmagát a Főpapagály — azért nekünk mégis több

tisztelőnk van, mint nekik, hiszen egy kis erdőben magában is ezerszer több majom van, mint ahány Oroszlán, Párduc, Tigris és Elefánt van, valamennyit összevéve, az egész világon.

A HÁROM SÁRMÁNY.

A Sármány, mikor fiai már elég jól tudtak repülni, így szólt hozzájuk:

— Látjátok amoda azt a kerek erdőt?! Szálljatok el oda, nézzetek szét, hogy milyen világ van ott, s aztán estére jöjjetek haza!

A három fiatal Sármány elment a nagy kerek erdőbe. Mikor pedig esteledett, szépen hazaszálltak a fészekbe.

— Hát fiam mit láttál? — kérdezte az öreg Sármány a legfiatalabbat.

— Bizony édesapám, jóformán semmit se láttam, mert teli van az erdő énekes madárral, s azok olyan szépen zengedeztek, hogy én csak őket hallgattam nagy gyönyörűséggel!

— No fiam — mondta az öreg — sok örömed lesz az életben, ha ugyan éhen nem halsz!

A második fiú ezt felelte az apjának:

— Én meg, hogy apróra megtudjam, hogy milyen hát az a kerek erdő, meg akartam pontosan számolni, hogy hány levél van egy-egy fán? A legelső fán el is jutottam a hétezer-hétszázhetvenhetedik levélig, de akkor hir-

telen nagy szél támadt, s ez úgy megcibálta a lombot, hogy nem tudtam, melyik falevél-nél hagytam abba az olvasást!

— No fiam — mondta erre az öreg, — attól tartok, éhhalállal végzed örömtelen életedet!

A harmadik fiú így felelt az apjának:

— Szép az a kerekerdő, sok szép bükkfa van benne, de hellyel-közzel akad benne nyírfá is, meg tölgyfa is. Bogár, meg mag, van bőven, s az énekes madarak csakugyan szépen dalolnak.

— No fiam — mondta ennek az öreg — bizony mondom, te nem halsz éhen, s örököd is lesz az életben!

A HÁLÁS RIGÓ.

A Sárgarigó a fiókáit dédelgette a fészken. Meglátta ezt egy vásott kölyök, kapta-fogta magát, neki fogott, hogy majd felmászik a fára, s elszedi a kis rigókat. Jó fent járt már a gyerek, mikor a Sárgarigó megpillantotta a Dongót.

— Csípd meg Dongó az orrát! Jó tettetted meghálálom! — kérte rimánkodva a Rigó a nagy Dongót, aki hajlott a kérésre, s úgy megcsípte a kölyök orrát, hogy a gyerek ott hagyva rigót, dongót, s mindent, ordítva siklott le a fáról, s bögve szaladt haza az édesanyjához.

A Dongó a jó tett ígért jutalmát remélve, felszállott a fészekhez. A Rigó úgy tett, mintha világéletébe sohase látta volna ezt a Dongót. Utoljára is kénytelen volt a Dongó megszólalni:

— Látom, van egy falat édes körte nálad, hálából megengedhetnéd, hogy egy kicsit nyalakodjam rajta, mert ma még nem ettem!

— Mit?! — rikkantott a Rigó — ha nem szóltál volna, a magam jószántából adtam volna valamit, de zsarolni nem hagyom

magam! Talán azt akarod, hogy azért, mert azt a kölyköt megcsípted, már most egész életedben én tartalak el?!

A Dongó csak ámult-bámult, hogy mit kap ő a jótett helyébe, de nem sokáig álmélkodhatott a jámbor, mert a felháborodott Rigó elkapta, s lenyelte a — zsarolót.

A SÉTATÉREN.

Egy falusi Veréb bekerült valahogy a városba. Déltájban a sétatéren leült egy rácsos kerítésre, s onnét nézegette a sétálókat. Alig tudott hová lenni az álmélkodástól: az asszonyok kalapja tele volt tarka madártollal, a nyakukban szőrös állatbőrök lógtak; a ruhájuk olyan cifra volt, hogy huncut az a parádés ló, melynek sallángosabb a szerszámja; a férfiaknak meg olyan volt a gallérja, hogy majd megfulladtak tőle, a könyöküket úgy eltartották a derekuktól, mintha az már nem is az övék lett volna, s a legtöbbje olyan előkelően világmegvető, s keserűen unott arcot vágott, mint valami özvegy majom. A falusi Veréb egy darabig csak törte a fejét, hogy vájjon csakugyan emberek-e azok, akik dologidőben itt jönnek-mennek, s ingyen mutogatják magukat egymásnak? Mivel sehogyse tudta ezt a dolgot megérteni, felrebbent a rácsos kerítésről, leszállott a víz partjára, s ott megszólított egy Galambot, ki a gabonás hajók rakodóhelyén eszegetett.

— Ugyan testvér, nem mondanád meg,

csakugyan emberek azok, akik ott nyüzsögnek a parton?!

— Ugyan hogy kérdezhetsz már ilyet? — búgta a szelíd Galamb, — hát Istennek mi-féle más teremtett állatai csinálnának magukból ilyen maskarát?!

A SAS ÉS AZ ÖKÖRSZEM.

Egyszer egy ökörszem a Sas szárnyai alá bújva feljutott a felleget magasságba, s aztán azt hirdette fűnek-fának, hogy a magerejéből szárnyalt fel a magasba. Persze kitudódott, hogy az ökörszem hazudott, mesét is írtak róla, s így világcsúfjává tették.

Öregapjának elrettentő példáján okulva, valamelyik dédunokája mostanában egy szép napon egyenesen beállított a Sashoz.

— Legkegyelmesebb uram! — így szólt az ökörszem — tetszik emlékezni, hogy az én ősapám hogy megjárta! Mióta az a dolog történt, azóta semmi becsülete sincsen az én nemzetségemnek. Azért könyörögnék tehát most Felséges uramhoz, szánjon meg és segítsen meg engemet!

— Hát mit tehetnék én ebben a dologban? — kérdezte a Sas.

— Vegyen Felséges uram engem a szárnya alá, s vigyen fel így minden nap a magasságba. Ha ezt meg méltóztatik tenni, meg lesz a tekintélye minden ökörszemnek. Halálos holtomig hálás leszek én ezért felséges uramnak!

A Sas nevetett a bolond kívánságon, de azért a hóna alá vette az ökörszemet, s így felvitte a fellegekbe. Így tett másnap is, harmadnap is, meg vagy egy hétig minden nap.

Egy hét multán beteg lett a Sas, valami kelés támadt éppen a hóna alatt. A tudós Bagoly orvosi lelkiismeretességgel megvizsgálta a beteget.

— A baj nem veszedelmes, de szerencséd, hogy idejében szóltál, mert ha a magasba felrepülni nem is fogsz már tudni, élni még elélhatsz egy pár esztendeig, de az a fő, hogy friss fodormenta-levéllel kell a kelést sűrűn borogatni. Persze te magad nem tudsz úgy a szárnyad alá nyúlni, hogy ezt megtehetnéd, nekem meg igen nagy a fejem arra, hogy a hónod alá dughassam, hanem itt van a te pártfogoltad, az ökörszem. Senki a világon nem tudja ezt a borogatást úgy megtenni, mint éppen az ökörszem!

A beteg Sas elküldte a Sólymot az ökörszemhez. A Sólým szórul-szóra elmondta az ökörszemnek, hogy mit mondott a doktor. Mikor ebből az ökörszem megértette, hogy az öreg Sas nem fog tudni már többé repülni, — így szólt a Sólýmhoz:

— Nagyon sajnálom, de nem mehetek el az öreg Sast fodormentával borogatni, mert úgy megszoktam az ő szárnyai alatt a ma-

gasba való járást, hogy valósággal belebetegedném, ha csak egy nap nem mennék fel a fellegek közé. Tiszteltetem hát az öreg urat, s kérem, ne vegye rossz néven, de én a saját egészségem érdekében — ezt be kell látnia — kénytelen vagyok valami ifjabb Sashoz szegődni, aki felvisz magával a megszokott magasságba ...

És az ökörszem csakugyan hozzászegődött egy ifjabb Sashoz, s azzal járt fel nap-nap után a fellegek felé. Így természetesen arra sem volt ráérő ideje, hogy elmenjen az öreg Sas temetésére, hanem azt meg kell adni, hogy a koszorú, melyet örök hálája, s igaz kegyelele jeléül küldött az öreg sírjára, az igazán nagyon szép volt.

PÁRTOSKODÁS.

Igazán nem tudhatja az ember, hogy faluhelyen hol veszi magát ilyen kutya, de az bizonyos, hogy a Bodri olyan békés hajlandóságú állat volt, hogy csak akkor ugattott, ha már épen elkerülhetlen volt, s még azt se szerette, ha a többi kutyák minduntalan ugattak. A marakodásokat pedig Bodri teljes szívéből utálta. Ilyen természetű lévén, nem is igen elegyedett bele a falusi kutyák dolgaiba, sőt még a disznótorok idején sem lopózkodott be az idegen udvarokba a többi kutyával együtt.

Egyszer a felvégi kutyák és az alvégi kutyák valami felett nagyon összekaptak. Két pártra szakadt a kutyaság, s a felvégiek, ha előkaptak egy-egy alvégi kutyát, ugyancsak megtépték, viszont az alvégiek a felvégieket keresték halálra. Nem múlt el egy nap sem marakodás nélkül. Bodri egyáltalán nem törődött a pártoskodással, azt se tudta, hogy két pártra szakadtak a kutyák, de egyszer, mikor már nagyon hangos volt az utca a marakodástól, mégis csak kiment a kis kapu elibe, hogy megnézi: mi az a nagy lárma?!

Alighogy kiült a küszöbre, odaszaladt egy nagy Kutya, megállt előtte, s megszólította:

— No úgy-e, hogy disznóság, amit a felvégi párt csinál?!

— Kérlek, én ezt nem mondhatom, mert...

Bodri azt akarta mondani, hogy ő azért nem disznózhatja le a felvégi pártot, mert semmiről semmit sem tud. A nagy Kutya azonban nem várta meg a mondat végét, s azt gondolván, hogy Bodri azért nem akar pálcát törni a felvégi párt felett, mert jómaga is azokkal tart, — nagy dühösen odakapott a Bodrihoz, s bizony azt alaposan megtépázta.

Nem telt bele három nap, Bodri megint iszonyú vonítást hallott a házuk előtt. Megesett a szíve, kiszaladt a ház elébe, s ott azt látta, hogy öt nagy Kutya ugyancsak szorongat egy kis tarka Kutyát, aki torkaszakadtából vonított segítségért.

— Ugyan hogy bánthatjátok öten azt az egy kis kutyát! — így szólt Bodri a marakodókhoz.

Ezeknek se kellett több, erre a szóra mind az öten egyszerre rárohantak a Bodrira, s úgy megtépték a szegényt, hogy mire valahogy kiszabadult közülök, csupa egy vér volt. A nagy Kutyák még az udvarra is beugattak utána:

— Megérdemelted, ebadta, amit kaptál!

Mert már most tudjuk abból, hogy ezt a tarka kutyát védted, hogy te az alvégi kutyák pártjához tartozol.

Bodri bebújt a tehénistállóba a jászol alá a szalmába. Keservesen nyöszörgött. A Tehén megszánta, s odaszólt hozzá:

— Mi bajod van kis kutya?

— Jaj néném, borzasztó az ilyen élet! Három nappal ezelőtt elkapta a fületem egy alvégi Kutya, mert azt gondolta, hogy a felvégiek pártján vagyok, most meg megtépett öt nagy felvégi Kutya, mert azt hiszik, hogy az alvégi párthoz tartozom! Pedig én semmiféle párthoz sem tartozom, nem akarok én semmibe se beleavatkozni, utálok a pártoskodást, a marakodást! És mégis így járok! Mit tegyek néném, mondd meg mit tegyek?!

— Hát kis kutya — felelt a Tehén — itten kétféleképen segíthetsz magadon: vagy tarts azzal a párttal, amelyben több a nagy, s erősebb kutya, vagy pedig ha csakugyan utálsz e, pártoskodást, akkor meg akármilyen nagy ugatás van az utcán, még az orrod se dugd ki az udvarunkból!

A DÜHÖS BIKA.

A bojtárgyerek vasárnapra szépen kiöltözött hófehér ingbe, gatyába, hogy majd benéz a templomba. Épen a pitykés lajbiját akarta magára venni, mikor a bika-akolban nagy csattogást hallott. Kitekintett az istálló széles ajtaján, hát azt látta, hogy két fiatal bika javában verekszik. A gyerek kapta az ostort, s kiugrott az ajtón.

— Ne te, ne! — kiáltott egy nagyot, s végigvágott ostorával a barnanyakú Viharon aki ugyancsak komolyan döfködte volna már a Lándzsást.

A kijózanításra szánt ostorsuhintástól a mérges Vihar még dühösebb lett; elfutotta a vér a szemét, nagyot fújt, levágta a fejét, s nekikészült, hogy majd ráront a gyerekre, akit talán azért nem ismert meg, mert nagyon tiszta fehér volt a ruhája. A bojtárgyerek a veszedelmet látva, közelebb húzódott az ajtóhoz, mikor pedig a Vihar csakugyan nekirugaszkodott, a gyerek hirtelen elsurranva az istálló fehér fala mellett, beugrott az istállóba. A dühében elvakult Vihar ezt már nem vette észre, s éktelen

haraggal nekiugrott a fehér falnak, s úgy belevágta abba a fejét, hogy a fél szarva letört, jó maga térdre esett, s a szédüléstől homályos szemmel csak akkor látta, hogy a fehéringes-gatyás bojtárgyerek helyett, a fehér falnak ment neki.

A szomszéd akolból nagy csodálkozással nézték a tehenek ezt a dolgot. Egy borjas Tehén odaszólt a fiához:

— Lám, így jár, akit úgy elfut a méreg, hogy se lát, se hall!

A LEGISLEGELSŐ FECSKE.

Mikor az Óperenciás tengeren már általjött hazatérő fecskék még valahol Taljánország túlsó szélén melegedtek, egy fiatal Fecske így szólt barátaihoz:

— Ne várjunk mi az öregekre! Induljunk már el, s így korábban odaérünk a Tisza mellé. Hogy fognak örülni a gyerekek, ha meglátnak minket!

Egy öregebb Fecske meghallván ezt a beszédet, így szólt:

— Az lehet, hogy a gyerekek örülnének, ha meglátnának benneteket, de csak azért, hogy a buksi fickók nagyra tartsanak benneteket, ne fogjatok bele soha olyanba, aminek még nem jött meg az ideje! A Tisza mellett ilyenkor még hideg szelek fújnak, hűvös éjszakák járnak: várni kell még a tavasz jöttére!

A fiatal Fecskék hallgattak az öregre, de azon az egy Fecskén, aki kezdte ezt a dolgot, nem fogott az okos szó, s nagy büszkén neki indult egymaga, hogy mégis ő legyen a legislegelső, aki tavaszt hirdet a Tisza menti gyerekeknek! Mint a sebes nyílvessző

szállt, szállt Magyarország felé, s aztán — ahol útjában megállott pihenni, a kopasz Karszt kietlen sziklái között egy hideg hajnalban megfagyott a szegény s a később megjött tavasz hasztalan iparkodott, ott a szívtelen sziklán a sírjára virágot fakasztani. . .

ÁLTALÁNOSÍTÁS.

A Sárgarigó folyton azt rikkantotta a diófán:

— Huncut a bíró! Huncut a bíró!

A szelíd Galamb felszólt hozzá:

— Lehet, hogy te valaha ismertél olyan bírót, aki huncut volt, de azért nem szép tőled, ha így beszélsz, mert az általánosítás igazságtalansága mindig fáj azoknak, akikre nem illik a mondás!

A Sárgarigó úgy tett, mintha fogott volna rajta a Galamb oktatása, elhallgatott, s békét hagyott a bírának. Egy kis idő múlva azonban megint elkezdett rikkantgatni, s most ezt rikkantotta:

— Jeles minden író! Jeles minden író!

A Galamb észrevette, hogy a Rigó most kötekedni akar vele, s nem szólt. Utoljára is a Sárgarigó szólt le hozzá a diófáról:

— No úgy-e, az ilyen általánosítás senki-nek se fáj?!

— Dehogy nem fáj! — felelt a Galamb — a borzas kis firconcok különbnek tartják magukat az igazi nagyságoknál, s így halálosan fáj nekik, ha azokat velük egy szuszra jeleseknak mondod!

AZ ÁTKOZOTT SORS.

A Szarkának szemébe ötlött, hogy a csikólegelőn épen az a vézna, rosszkötésű, kardlábú harmadfű Csikó hánytavetette magát a legbüszkébben, aki valamennyi csikó között a legkócosabb, legbojtorjánosabb volt. Egy darabig csak nézte a Szarka a kényeskedőt, aztán odaszólt neki:

— Te kis girhes, talán arra vagy olyan kényes, hogy te vagy a legkócosabb?!

— Persze, hogy arra! — felelte a Csikó. — Hiszent azt tartják, hogy: kócos csikóból lesz a jó paripa!

— Azt tudom — szólt a Szarka — hogy ezt mondják, azt is tudom, hogy azért mondják ezt, mert csakugyan a legjobb, ha a csikó a legelőn szélben-viharban megedződik, de azt még sohase hallottam senkitől, hogy a girhesből is jó paripa válnék, csak azért, mert a legkócosabb volt csikókorában!

A kócos Csikó végig se hallgatta a Szarka beszédét, hanem kényesen horkantott egyet, s elnyargalt.

Valami másfél esztendő múlva a Szarka megint találkozott a kócosossal, aki most már

a csősz kétkerekű taligájába volt befogva, s azt húzta nagy keservesen a dülő-úton. A csősz ott bóbiskolt a kukoricaszár ülésen.

— Látod kócos — szólt a Szarka — hát csak ilyen paripa lett belőled?!

— Hadd el, — felelte szomorúan a vézna gebe — az igazságtalan Sors kegyetlenül csúffá tette nagy reménységeimet, s átkozott végzése eltiport engem . . .

— Ne lázongj a Sors ellen girhes! — cserregte a Szarka — hiszen a Sors nem ígért neked semmit, s nem felelhet azért, hogy te kócosmivoltodban elbizakodva, oktalanul magad ígértél magadnak nagy jövőt!

A Szarka csergésére a szundikáló csősz felriadt, hirtelen végig vágott a kócoson, aki erre belefeküdt a hámba, s folyton átkozván az igazságtalan Sors kegyetlenségét, odébb vonszolta a nyikorgó taligát, mely napról-napra nehezebb lett, mert a hiábavaló keserű átkok, vásott kölykök módjára mind felkapaszkodtak hátul a saroglyába, s így az átkozódás, amivel a kócos a lelkén akart könnyíteni, láthatatlan terhével még keservebbé tette keserves életét.

A HOLLÓ ÉS A RÓKA.

Az a bizonyos Holló, a kitől a Róka már egyszer elcsalta a sajtot, észrevette, hogy a Róka megint sokat jár-kelet arra felé, ahol ő fészkel. No — gondolta magában — ennek most visszafizetem a kölcsönt, s csúffá teszem.

Egyszer, amikor a Róka megint arra felé oldalgott, a Holló szájába fogott egy jókora sajtot, s így ült ki a fészke szélére. Persze rögtön ott termett a Róka, s előre örült, hogy most megint bolonddá teheti az ostoba Hollót.

— Öh kedves Holló, mennyire örvendek, hogy látlak, s megkérhetlek: gyönyörű hangdon énekelj nekem valami bájos dalt!

A Holló csak ezt várta: először a sajtot szépen gondosan letette maga mellé a fészkebe, s aztán — elkezdte énekelni azt a dalt, hogy: Maga kárán tanul az okos!

A Róka belátta, hogy a Holló most túljárt az eszén, de nem csüggedt el. Keserves dolog volt ugyan, de végig hallgatta a gúnyos dalt, s aztán megszólalt:

— Látod kedves Holló, én becsületesen

beismerem, hogy most csúnyán lefőztél, de kérlek, ne tégy tönkre, s ne mondd el ezt a dolgot senkinek sem. Ha ezt megígéred nekem, hálából én megtanítlak arra, hogy minden ivadékod milyen módon védheti meg magát a legbizonyosabban a rókák ravasz-sága ellen!

A Holló elgondolta, hogyha ő eldicsekednék ezzel a mai sikerével, a Rókát nagyon kinevetnék ugyan, de ó neki ebből semmi nevezetes haszna sem volna, ha azonban a Róka ígért titkának megtudásával az egész hollónemzetségnek örökös előnyt szerez, akkor talán még szobrot is emel neki a hálás utókor, s nemcsak Illés próféta hollójának lesz szobra.

— No jó! — szólt a Róka ajánlatának alapos megfontolása után a Holló — hát ezennel szentül megfogadom, hogy erről a mai dologról nem szólok senkinek egy árva szót sem. Tehát halljam már most az útmutatást!

— Megmondom, hogyne mondanám meg, hiszen én határtalanul hálás vagyok! De jöjj le ide hozzám, mert innét a fa alól csak nem kiabálhatom fel a titkos tanácsot, hiszen akkor minden varjú, s minden veréb meghallhatná.

— Belátom, hogy igazad van — szólt a Holló s már indult volna lefelé a Rókához.

— Megállj! — kiáltott a Róka — Sok kánya jár most errefelé. Nehogy amíg mi itt lent beszélgetünk, valamelyik kirabolja a fészket, azt ajánlom, hogy mielőtt lejönnél, előbb edd meg a sajtot!

A Hollót egészen meghatotta ez a jóindulatú figyelmeztetés. Sietve megette tehát a sajtot, s csak azután szállott le a Róka mellé a földre.

— Hát már most hadd hallom, miképen védekezhetik a hollónemzetség a rókák ravaszága ellen?

Nos tehát megsúgom. . . .

A Holló közelebb hajolt a Rókához, s a koma ezt súgta neki:

— Aki a róka ellen védekezni akar, az ne álljon vele szóba sohase!

A Holló megértette a mondást, s megismerte a rettenetes veszélyt, amelybe maga ment bele, — de már késő volt: a Róka nagy hirtelenséggel elkapta a nyakát, s az nap este a ravasz koma, aki előbb még egy darab sajttal is beérte volna, a sajtot hollópecsenyével ette!

AZ ÉDESANYA.

Két anyajuh összeperelt azon, hogy melyikük gyermeke az a kis fehér Bárány, aki legszőbb volt az egész nyájban. Bíró elé került a dolog. A Tigris volt a bíró. A Tigris előtt se akart egyik sem engedni a másiknak.

— Szakítsátok kétfelé a bárányt — mondta a Tigris — és így osztozzatok meg rajta!

A salamoni ítéletről a csaló anyajuh is hallott valamit, így hát a Tigris nagy csodálkozására, mind a két vitázó azt mondta: legyen inkább a másiké a bárány! Mikor a Tigris látta, hogy így nem tud igazságot tenni, odaszólt az ajtónállókhöz:

— Vigyétek a kis bárányt palotámnak abba a szobájába, ahol enni szoktam!

Az ajtónállók a parancsolat szerint elvitték a fehér bárányt a szétfreccsent vértől piros szobába. Aztán a Tigris is bement oda . . .

Egy kis idő múlva kiállt a Tigris a szétfreccsent vértől piros szobájának az ajtajába, megcsattogtatta a fogait, aztán így szólt:

— Már most jöjjön be a bárány után az, aki kész utána halni!

Az egyik anyajuh — a csaló — halálra ijed-

ten elszaladt, a másik meg bement a Tigris véres szobájába.

— Ímhol a te kis bárányod — szólt a Tigris a belépő anyához — nem bántottam én egy ujjal sem a szegénykét, de így megbizonyosodtam arról, hogy kettőtök közül: melyik az édesanya!

A KIS HALAK.

A megáradt Tisza áttörte a gátot, s a szakadáson sziláján rohant ki az ár a szántó-földekre.

— Vigyázzatok! —intette egy bölcs Harcsa a kisebb halakat. — Maradjatok a rendes mederben, s ne ússzatok ki az áradással!

A kis halak azonban nem hallgattak az okos szóra, s egy csapat vígan kiúszott a rendes mederből.

A kis halaknak nagyon tetszett minden, amit a gáton túl láttak: tarka virágok fuldokoltak leteperve a víz alatt, s az iszapos víznek színén millió és millió soha vizet nem látott nyomorult kis bogár küzdött a halállal.

A megáradt Tisza lassan-lassan apadni kezdett, az emberek nagy ügyel-bajjal valahogy befoghatták a töltés-szakadást. A kis halak veszedelmet sejtve, sietve mentek volna már vissza a mederbe, de hasztalan volt iparkodásuk: visszatérő utat seholsem találhattak. A kiöntéseken a föld nagyokat kortyolva elnyelte az áradás vizét, s a kis halak egy szép napon nyomorultan vala-

mennyien ott pusztultak el a kiszikkadt útszéli árokban, melynek a partján az enyheszellőben hajladozva kis tarka virágok egyengették megtépzott leveleiket, s megmenekült apró bogarak szárítkoztak a déli napsütésben.

NEM EGY A KETTŐ.

Panni a dézsát súrolta a kútnál, s nagy fennszóval dalolta:

«Kútágasra szállott a sas,
Engem rózsám ne csalogass!»

Egy fiatal Veréb, aki a sövényről meghallotta a Panni nótáját, azt gondolta magában, hogy amit a Sas megtudott tenni, azt ő is könnyen megteheti, s talán még majd nótába is foglalják a tettét! Felrepült hát nagy hetykén a kútágasra, s hogy Panni észrevegye, elkezdett ott veszettül csiripelni.

— Nézd csak! —szólt a dúc tetején egy Galamb a párjához. — Ez a buta Veréb még azt hiszi, hogy valami nagy csoda: verebet látni a kútágason!

A Veréb még ebből sem értette meg, hogy más az, ha Sas száll le a kútágasra, vagy ha Veréb száll fel arra és hogy Panni észrevegye őt, még veszetebbül csiripelt. Panni pedig fel se nézett a Verébre, tovább súrolta a dézsát, s újfent nekikezdett a nótának:

«Kútágasra szállott a Sas . . .»

A Galambok csak nevétk az erőlködő Verebet, ez meg nagy begyesen odaszólt hozzájuk:

— Mit nevétek?! Hiszen azért énekli Panni ezt a nótát, mert sasnak nézett engem!

Erre a Galambok még jobban kacagtak, s az egyik bukó-galamb felrebbenvén, nagy nevetéssel, két bukfcencet is vetett a levegőben.

VARJÚGYÖNGÉDSÉG.

Mikor a Varjú a fészket építette, megkérte a Cinegét, hogy segítsen neki. A Cinege nem kérette magát kétszer, rögtön dologhoz látott, s olyan pompás puha fészket csinált, amilyen fészke a világ teremtése óta még soha semmiféle Varjúnak nem volt.

Mikor a fészek elkészült, a Varjú nagy házszenelési ünnepet rendezett. Minden valamire való madár hivatalos volt: hanem a Cinegét nem hívta meg a háziúr. A Sólyom, aki látta, hogy a Cinege az építéskor mennyit dolgozott, megszólította a Varjút:

— Talán beteg a te munkatársad, a Cinege? Nem látom itt a vendégek között?!

— Nem beteg az, de a meghívással nem akartam gyöngédtelenül zavarba hozni. Mert ha meghívom, s eljön, amilyen szerény a jámbor, bizony sehogyse találta volna helyét ennyi előkelőség között; ha pedig meghívom, s nem akar eljönni: szegénynek nagy fejtörésébe került volna azt kitalálni, hogy sérítés nélkül mivel mentse ki magát?! Az ilyen szerény legénykével nagyon gyöngéden kell bánni!

— No — szólt erre a Sólyom — jó hogy megmondtad, hogy ez a Varjaknál gyöngéd-ség, mert bizony az illet mifelénk: pimasz hálátlanságnak mondják!

A SÜLTGALAMBOK.

A rájuk váró embereket megszánva, a Sültgalambok elhatározták, hogy megpróbálják hát egyszer a szájtatókat megsegíteni. A Főszültgalamb parancsára egy fiatal Sültgalamb tüstént el is indult s egyenesen belerepült egy olyan embernek a szájába, aki világegyetében egyebet se tett, csak folyton a Sültgalambot várta. Ez az ember most, hogy a folyton várva-várt pecsenye a szájába repült, helyett, hogy bekapta volna a Sültgalambot, úgy elbámult ezen, hogy a nagy ámulat-bámulattól még jobban eltátotta a száját. A Sültgalamb egy darabig várt, várt, de aztán kirebbent a nagy csodálkozás miatt eltátott szájából, hazaszárnyalt a többi Sültgalambhoz, s elmondta nekik, hogy megjárta ezzel a maflával!

A Sültgalambok elhatározták, hogy megteszik a második próbát is. Egy fiatal megint csak elindult, s egyenesen belerepült egy Sültgalambot váró másik embernek a szájába. Ez az ember már meghallotta a maflától, hogy ő vele mi történt, nem is álmélkodott el hát azon, hogy a várt pecsenye

egyszerre a szájában termett, hanem nagy hirtelen be akarta csukni a száját. Hiába való volt azonban minden erőlködése, mert a tátott szájjal való várakozást úgy megszokta, hogy most, mikor hirtelen be akarta csukni a száját, olyan görcs állt az állkapcsába, hogy a világ minden kincséért sem tudta becsukni a száját! A Sültgalamb várt, várt egy darabig, aztán megfordult, hazament, s elmondta otthon, hogy hogy megjárta ezzel a fajankóval.

A Sültgalambok erre azt határozták, hogy megteszik még az utolsó próbát is. Egy fiatal nyársonsült galamb felkerekedett hát s egyenesen berepült egy harmadik ember szájába. Ez már tudta a maflától, meg a fa jankótói, hogy azok hogy megjárták, nem is csodálkozott tehát, s belegyakorolván magát abba, hogy az eltátott száját hogyan kell becsukni, mikor a Sültgalamb belerepült a szájába, olyan villámgyorsan csukta be a száját, hogy a nagy hirtelenség miatt a Sültgalamb nyársa beleszaladt a torkába, s ettől aztán az ember menten felfordult, s úgy leesett az álla, hogy a Sültgalamb szépen kijöhetett, s hazaszárnyalván, elmondhatta, hogy ő meg hogy járt ezzel a tökfejével.

A Sültgalambok már most elhatározták, hogy bizony ők ezután nem repülnek többé senkifia szájába.

— Jó volna talán, — szólt egy Sültgalamb, — ha ezt a határozatot kihirdetnénk, így aztán nem tölténé senki sem az idejét azzal, hogy ránk vár!

— Ez egészen hiábavaló dolog volna — felelte erre a Fősültgalamb — mert azok, akik eddig arra vártak, hogy a Sültgalamb a szájukba repüljön, ha megtudják, hogy mit határoztunk, rendületlenül arra fognak várni, hogy: mikor változtatjuk meg ezt a határozatot?!

A VEREBEK.

A Kányák nagyon rákaptak a Verebekre, úgy, hogy ezek semmi módon sem tudták már magukat oltalmazni ellenük. Elmentek hát védelmet kérni a Sashoz.

— Felséges urunk! — így beszélt a szónok — A mi rettenetes nagy bajunkban ímhol Hozzád jöttünk segítségért. Itt állnak alázatos esedezéssel, Uram, színed előtt legelői a nagyfejűek, a született méltóságok, a választott nagyok, itt állnak jobb kéz felől a városi Verebek, utánuk a falusi Verebek, bal kéz felől itt állnak az asztagokban lakó kövér Verebek és itt állnak hátul a homoki buckák sovány lakói . . .

— Öh ti Verebek! — szólt közbe a Sas elszomorodva — hát ti, mikor ilyen nagy bajban vagytok, akkor se vagytok mindnyájan egyforma Verebek?!

A MAJOM ÉS AZ ÖCCSE.

Két sétálgató Mókus találkozott az erdőben egy Majommal. A nagyobbik Mókus, aki ismerte, köszönt neki. A Majom épen csak-hogy biccentett a fejével.

— Te, ki ez a büszke Majom?!

— Ez pajtás, az Oroszlán udvari sörényfésülője!

Amint tovább mentek, találkoztak egy másik Majommal. A nagyobbik Mókus, aki ismerte, ennek is köszönt, de a Majom rá se nézett.

— Te, ki ez a másiknál is büszkébb majom?

— Ez, pajtás, az Oroszlán udvari sörényfésülőjének az édesöccse.

— Ejha, s ez mire olyan büszke?!

— A bátyja méltóságára!

A Mókusok, amint tovább mentek, egyszer csak találkoztak magával az Oroszlánnal. Ennek persze mind a ketten köszöntek. Az Oroszlán nagyon szívesen fogadta a köszöntést, megállt, szóbaereszkedett a két Mókussal, s kikérdezte őket, hogy hová valósiak, él-e az apjuk, anyjuk, hány gyerekük van s természetesen azt is megkérdezte tőlük,

hogy milyenek ígérek a mogyorótermés? Mikor végére értek a beszélgetésnek, az egyik Mókus nem állta meg, s ezt mondta az Oroszlánnak:

— Köszönjük alássan Felséges uram, hogy szóba állt velünk. Sohse mertünk volna mi még ilyenről álmodni sem, mert hiszen nemcsak Felségednek udvari sörényfésülője, de még annak a testvéröccse is lenéz bennünket!

— Ugyan, ugyan, — így szólt nevetve az Oroszlán — ezt csak nem veszitek a szívetekre?! Hiszen én az ilyen majmokat csak azért tartom, hogy gondjaim között legyen min nevetni! És ha az udvari fésülő címet meg adtam is ennek a majomnak, akinek az öccse még nála is büszkébb erre, — azért bizony én sohasem élek szolgálatával, s a sörényem mindig magam fésülöm!

A két Mókus kegyesen elbocsáttatván, tovább sétált.

Alig mentek valamennyire, egyszer csak elibük került az udvari sörényfésülő, aki megleste, hogy milyen sokáig elbeszélgetett az Oroszlán velük. A Majom most már messziről nagy nyájasan köszönt, s olyan barátságosan mosolygott rájuk, hogy majd elolvadt a kedvességtől. A Mókusok ugyancsak nevettek befelé, de csak köszöntek illedelmesen. Amint tovább mentek, mintha csak a földből bújt volna elő, elibük termett a

fésülőmajom öccse, aki szintén megleste, hogy a király, milyen sokáig elbeszélgetett a két Mókussal. Ez a Majom most nem csak hogy köszönt, hanem erőnek-erejével mindenáron kezet akart a Mókusoknak csókolni. De már ettől a Mókusok úgy megútálkoztak, hogy hirtelen felszaladtak egy magas fa legislegtetejére!

FARKASKIRÁLY.

Az Oroszlán akármiféle nagy dolog adta elő magát, parancsolás előtt mindig meghallgatta a Tigrist, a Párducot, meg az Elefántot, kiket az állatok maguk választottak tanácsadónak a király mellé. Ezek a tanácsadók, mielőtt az Oroszlán elé járultak volna, rendesen megkérdezték az okosabb állattól, bogy hát ők mit is gondolnak arról a dologról, ami épen előadta magát. A Farkas látván, bogy ez mindig így megyén, egy Bőregér által besúgatta az Oroszlánnak, bogy a tanácsosok nem a maguk feje szerint adnak ám tanácsot, hanem ezer más állattól szedik össze a bölcsességüket. Az Oroszlán egyik fülén beeresztette, a másik fülén kieresztette a besúgó beszédet, s ezután is megint csak a Tigrist, a Párducot, s az Elefántot hívta meg a tanácsba. A Farkas nem restelte, s egyszer beállított maga az Oroszlánhoz, s megkérdezte, hogy hát a tanácsosokkal miért maradt minden a régiben?!

— Hej, Lompos, nem értesz te ehhez! Látod, így jól megyén minden, mert tanács-

adóim révén ezer okos állat tanácsát is meghallom!

— No — mondta erre a Farkas — ha én király lennék, nem tekintgetnék százfelé, nem lennék kíváncsi ezreknek szavára, hanem azt parancsolnám, amit épen akarok!

— Szerencse, hogy nem vagy uralkodó!— szólt az Oroszlán — mert ha annyi ésszel, amennyi elég neked arra, hogy egy-egy birkát szétmarcangolj, parancsoló lenne belőled, bizony-bizony boldogtalan lenne egész birodalmad, s magad lennél abban a legboldogtalanabb!

ÖREGEK ÉS FIATALOK.

A Fűrj felszólt a Pacsirtához.

— Mondd, mi a bajod?! Nekem úgy tetszik, mintha most kedvetlenebbül énekelnél, mint régebben, s mintha mindig valami csendes szomorúság volna énekedben?!

— Voltaképen nincs én nekem semmi bajom, — felelte a Pacsirta — de magam se tudom, miért, most, ha hullámozó vetés felett lebegek, nem csendül már olyan vígan a dalom, mint valaha, mert meglátom, hogy bizony itt-ott ritka és foltos a vetés; a here-táblán meglátom, hogy rosszul rostált, aran-kás magot vetett a gazda; sokallom a piros pipacsot s ha bárányfelhős az ég: esőre gondolok!

— Én is így vagyok — felelte a Fűrj, — s ha itt a vetésben megbúva azt látom, hogy rozsdás a búzaszára, bizony elmegy a kedvem a pitypalattyolástól!

Két Pipiske kileste a Fűrj s a Pacsirta beszélgetését.

— Hallod?! — szólt az ifjú nevetve szerelmeséhez — Ezek, szegények, hogy meg-öregedtek!

És az ifjú Pipiskék gondtalan pajkos jókedvvel úgy kacagtak, s aztán olyan kergetődzést tettek a tarkavirágokkal telehintett mezőben, mintha ők — örökké ifjak maradnának!..

— Ilyen tökéletlen, s léha a mai fiatalság! — motyogta magában az ifjak hancúrozását látva egy vén Veréb, olyan keserű, s rossz kedvvel, mintha ő — sohasem lett volna fiatal!

ÖRÖKÖS PANASZ . . .

A Vörösbe gynek feltűnt, hogy a csürhe estefelé a legelőről hazafelé indulva, egészen a falu széléig szépen nyugodtan ballag, ott aztán valamennyi disznó és malac panaszosan elkezd rőfögni, keservesen visítani, s nagy jajveszékeléssel szalad mindenik gazdájának az udvarába.

A kíváncsi Vörösbe gy megszólított egy Verebet.

— Te, miért rőfögnek, s visítanak ezek a disznók, s malacok? Ti Verebek, mindent tudtok, talán ezt is tudjátok.

— Bizony nem tudjuk mi ezt! Úgy megszoktuk, hogy a falusi csürhe ilyen nagy jajgatással és panaszkodással szalad végig a falun, hogy mi már meg se halljuk őket!

A Vörösbe gyben nagyon dolgozott a kíváncsiság, megkérdezte tehát másnap a legelőn a kanász kutyáját. Ez így felelt a Vörösbe gynek:

— Úgy?! Hát ezek este, mikor a faluba érnek, mindig rőfögnek, s visonganak, s úgy kocognak hazáig?! No látod, ha nem mondd,

sohsem jutott volna az eszembe, hogy ennek még valami oka is lehet! De hát ha már tudni akarod, kérdezzük meg magukat a disznókat, meg a malacokat, egyenként.

A Vörösbecy, meg a Kutya sorbavették a disznókat, s a malacokat. A kérdezősködésre valamennyi egyformán azt mondta, hogy: ő azért jajgat, azért panaszolkodik és azért szalad, mert a másik is jajgat, panaszolkodik, s kocogva megy, noha nincsen vetélytársa, s így attól sem kell tartania, hogy az majd hamarabb odaér az otthoni vályúhoz.

A Vörösbecy és a Kutya már most épen sehogy se tudták megérteni, hogy micsoda oktan szokás ez a folytonos panaszködés.

— Kérdezzük meg a gazdát — szolt a Vörösbecy — az bizonyosan tudja, hiszen ő Ember!

A kutya oda is sompolygott a gazdájához, aki az árokparton az urasági juhással beszélgetett. A kutya csak várt, csak várt jóidég, hogy talán majd szóhoz juthat, de aztán elunta a várakozást, s visszaballagott a Vörösbecyhez.

— Nos hát mit mondott a gazdád?

— Nem kérdezhettem meg — felelte a Kutya — mert a gazdám azt panaszolta el a juhásznak, hogy milyen rettentően nehéz élete van a kanásznak, a juhász meg azt

magyarázgatta, hogy a juhász élete még keservesebb! És, mint három esztendő óta minden nap, most is olyan jóízűen panaszkodtak egymásnak, hogy sajnáltam megzavarni — a mulatságukat!

A SZÚNYOGZSÍR

Egyszer egy élelmes patikás azt híresztelte, hogy ő nála szúnyogzsírt lehet kapni, amitől a fájós fogbul egyszerre kiáll a fájás. Mikor az Oroszlán ezt meghallotta, ki akarta adni a parancsot, hogy a Verebek minden faluban hirdessék, hogy ez bizony nem igaz, mert hiszen a szúnyogoknak nincs zsírja! A szúnyogok azonban az Oroszlán elé járultak, s megkérték, hogy hagyja a patikást tovább is disznózsírból való szúnyogzsírt árulni, hiszen a csalafinta patikás ezzel csak dicsőséget szerez a Szúnyogoknak!

— Jó, hát én nem bánom — szólta az Oroszlán — de aztán engem ne okoljatok ám semmiért!

A csalafinta patikás tovább árulta a szúnyogzsírt, s olyan országos lármát csapott a nevezetes jó szer dicséretével, hogy egy-két hét múlva azok a fogfájós emberek, akik azt gondolták, hogy otthon is meg lehet az ilyen orvosságot csinálni, — egyebet se tettek, csak szúnyogot fogdostak; még a kutya is, ha fájt a foga, szúnyog után kapott. Százmillió számra pusztult így a szúnyog.

Mikor a Szúnyogok látták, hogy ez már több kettőnél, elmentek az Oroszlánhoz, s kérték, segítsen már most ezen a bajon.

— Nekem már most hiába jajgattok! — mondta az Oroszlán — mert ha az igazi dicsőség is bajjal jár, bizony igazságos dolog, hogy ti most az érdemetlen dicsőség ostoba megkívánásáért bűnhődjete, s tetejébe az egész világ kinevessen benneteket!

A CSORDA.

A csorda korán reggel kifelé ballagott a legelőre. Az úton megszólította a barmokat egy kis Pintyőke:

— Hé! Nézzétek csak, az a szegény öreg ember azzal a vézna kis tehénkéjével milyen keservesen szántogatja a földjét. Bizony, segíthetne neki valaki közületek!

— No, hallod — feleltek a barmok — csak nincsen olyan bolond közöttünk, aki akkor is dolgoznék, mikor nem kénytelen vele!

Ezzel a barmok tovább mentek. A kis Pintyőke követte őket. A legelőre kiérkezvén, a barmok nagy mohósággal nekiestek a selymes fűnek: se láttak, se hallottak, csak ettek.

A Pintyőke egyszer csak megint megszólal:

— Úgy-e gyönyörűen danol odafent a Pacsirta?!

— Nem érünk mi rá madárszót hallgatni — felelték a csordabeliek — sietnünk kell az evéssel, mert egész éjszaka nem ettünk!

Déltájban a legelő felett nagy köröket írván, hatalmas Sas kerengett a magasságban.

— Nézzétek csak — kiáltott a Pintyőke — milyen fenségesen szárnyal a Sas!

— Nem törődhetünk mi a Sassal — felelték a barmok — nagyon megszomjaztunk, hát már most az itató-kútra igyekszünk!

Itatás után delelőre elhevert a csorda. Alighogy elhelyezkedtek, megszólalt a Pintyőke:

— Látjátok-e amott a délibábot?!

— Eh — szóltak a barmok — hagyj bennünket békén kérődzni!

Este, mikor hazafelé cihelődtek, a Pintyőke megszólalt:

— Íme, feljött már az esthajnali csillag! Nézzétek: milyen gyönyörűségesen ragyog!

— Mi már csak azt nézzük, — motyogták álmosan a barmok — hogy minél előbb hazajussunk, s alhassunk!

— Egyet kérdeznék tőletek! — szólt a Pintyőke a hazafelé indulók után — ha nektek nem kell a munka öröme, a pacsirtaszó zengése, ha nem kell a fenséges sas, a játékos délibáb, a ragyogó csillag, s amíg elevenek vagytok nap-nap után, egyformán egyebet se tesztek, csak folyton esztek, isztok, kérődztek, s alusztok, — akkor óh, ti szegény barmok: mikor éltek ti voltaképen?!

A csordabeliek erre már nem is feleltek, csak ballagtak jóllakottan, lomhán, álmosan hazafelé.

TANÁCS ÉS PÉLDA.

— Ne egyél soha rothadt, bűdös húst! — oktatta a Varjú a fiát — nagyon ártalmas az ilyen!

— Köszönöm apám a tanácsot, de ha így van a dolog, miért eszed te magad legszívesebben épen a rothadt, bűdös húst?!

— Hja fiam — szólt az öreg — nekem már nem árt, mert én megszoktam!

És mert a legjobb tanács is gyöngébb, mint a rossz példa, a kis Varjú bizony rászokott az ivásra, a pipálásra, a kártyázásra, akarom mondani a rothadt húsevésre, de mikor idővel erre került a sor, — a fiát ő is intette bölcs apai szóval.

A TISZTES ÖREGSÉG.

A malomsoron a Kutyák ugyancsak szorongattak egy vándorlegényt: majd kiszedték a kezéből a botot, s majd lehúzták róla a ruhát.

A molnár rogyott lábú, fogatlan vén Kutyája a küszöbről odakiáltott a támadókhöz:

— Ugyan nem szégyenlitek magatokat fényes nappal ilyen veszett módon rárontani egy szegény emberre?!

A mérges Kutyák közül egy visszakiáltott az öreg fogatlannak:

— Mit álszenteskedik kend?! Kis koromban sokszor hallottam ám én az édesanyámtól, hogy míg bírta magát, lehúzott kend minden utasembert, s amíg ki nem hullott a foga, kend volt a legharapósabb kutya az egész malomsoron!

A vén Kutya erre nem tudott egyebet mondani, csak azt dörmögte magában: hej! manapság nem tisztelik már az öregeket!

A VERSENY.

— Azt elismerem, hogy jobban tudsz repülni mint én, — szólt a Kacsa a Sólyomhoz, de a gyaloglásban, ha fogadásból versenyre kelnénk, bizonyosan levernélek.

— Nohát fogadjunk — felelte a Sólyom, akit bosszantott a Kacsa elbizakodottsága.

Hamarosan fogadtak valamibe, s aztán az országúton elindultak a kitűzött cél felé. Persze a fürge Sólyom gyalogszerrel is sokkal hamarabb odaért, mint a csámpásan totyogó Kacsa.

— Győztem! — kiáltott fel a Sólyom, mikor a célhoz ért.

A Galamb, aki épen a közelben állott, erre megszólalt:

— Hát te azt hiszed, hogy győző az, aki a Kacsát leveri a gyaloglásban?

— Igazad van! — felelt a Sólyom — hát nem azt mondom, hogy: győztem, hanem azt mondom, hogy: nyertem!

-- Dehogy is nyertél, nézd az országúton csupa piszok lett szép tiszta ruhád!

Alighogy a Galamb ezt mondta, megjött a Kacsa is, s már messziről hápogta:

— Öh te Sólyom, azért érkeztél meg előbb, mint én, mert közben bizonyosan repültél is!

— No látod — szólt a Galamb a Sólyomhoz — annak, ki méltatlannal kel versenyre, ilyen a nyeresége!

TÖVIS NÉLKÜL.

Egyszer egy Pillangó, hogy a legkülönb gyönyörűségben legyen része, felfogadta, hogy ő csak olyan rózsára száll le, amelynek nincsen tövise.

Rózsanyílás idején nekifogott a keresésnek, s míg társai boldogan éltek világukat, ő szüntelenül csak kereste, kereste azt a rózsát, amelynek nincsen tövise, s addig kereste, kereste, míg e]hervadtak a rózsák, elmúlt a nyár, s a zavartalan gyönyörűség hasztalan keresésében örömtelenül elmúlt az ő élete is.

A SAS ÉS A VARJÚ.

— Idelent már nagyon sok a Varjú — szólt egy Varjú a Sashoz — szeretnék közülük felmenni hozzád a magasba; csak azt nem tudom, van-e odafent bőven enni-való, vagy ha épen ott nincsen, onnét körül-körül jó messzire szét lehet-e tekintgetni?!

— Maradj csak ott, ahol vagy! — felelt a Sas — hiszen ha csak az ennivaló csábít fel ide és szemed, dögöt keresve, mindig a földön jártatnád, miért jönnél fel a felleges magas-ságba?!

A LEGNAGYOBB KÉRDÉS.

Ha a hűvös reggelekre délfelé fel is melegedett az idő, bizony mindenből látszott, hogy vége van már a nyárnak!

Egy délelőtt egy fiatal Légy nagy bánatosan megszólalt:

— Miért is nem tart a nyár örökké?! Nem okosabb dolog volna, ha szüntelen nyár volna? Mi végre kell a világon, az ősz, meg a tél?

Az ifjabb Legyek kaptak ezen a dolgon, s óraszám folyton azon dohogtak, hogy csakugyan sokkal okosabb volna, ha szüntelen nyár volna, s egyáltalában mi végre kell a világon az ősz, meg a tél?!

Egy öreg Dongó egy darabig csak hallgatta békén, hogy a teremtést, s a világ megszabott rendjét ezek a tökéletlen ifjoncok hogy bírálgatják, de azután rájuk szólt:

— Ugyan mit jártatjátok a szátokat, s miért töritek a fejeteket azon, hogy mivégre kell az ősz, meg a tél, mikor voltaképen azt se tudjátok megmondani, hogyha egyáltalában kell, mi végre kell a világon — a légy?!

SZERESSÜK EGYMÁST!

— Testvéreim — szólt a Főfőholló — valljuk be töredelemmel, hogy noha ismertük a felebaráti szeretetről szóló parancsot, eddig nem éltünk aszerint. Most, hogy zord időknek mindenféle nyomorúsága szakadt ránk, javítsuk meg magunkat és szeressük egymást!

— Helyes, helyes! — zúgták a Hollók valamennyien — Szeressük egymást, szeressük egymást!

És a Hollók szívükben a felebaráti szeretetnek szent érzelmeivel felkerekedtek, s csapatosan elindultak ennivalót keresni. Nem-sokáig kellett keresgélniök, hamarosan dögre akadtak. Nehogy a prédán már az első napon nagy marakodás legyen, az elővigyázatos Főfőholló, mikor már a zsákmány körül repdestek, még egyszer megszólalt:

— Szeressük egymást, s egyik Holló ne vájja ki a másik szemét!

Az intő szózat használt: szétszedték a prédát, s a lakoma végén egy Hollónak sem hiányzott a szeme. Az igaz, hogy a Főfőhollót az a Holló, aki a főfőméltóságra már régen vágyott, úgy vágta fejbe, hogy az öreg

menten felfordult, az is igaz, hogy három Hollónak a begyét, kettőnek meg a torkát vágták fel a kapzsi marakodók, de az is szentigaz, hogy a szemét, nem, a szemét ezeknek se bántotta senki se!

A felebaráti szeretet e megható diadalán buzdulva, az új Főfőholló e szavakkal foglalta el új méltóságát:

— Testvéreim! Az én jelszavam is az marad, ami fenkölt elődöm jelszava volt: Szeressük egymást!

ISMERD MEG MAGADAT.

Valami összedült kunyhó felmeredő szarufáján üldögélve a Kuvik, búsult magában. Arrament a Bagoly és megszólította:

— Mi bajod pajtás?

— Hej nagy az én bajom! — kezdte a Kuvik a kesergést, — Itt azt tartják rólam, hogy halálmadár vagyok és félnek tőlem, Tajánországban kedves madárnak tartanak és becéznek, Kis-Ázsiában pedig szerencse hirdető szentmadárnak mondanak. Már most hogyne búsulnék, mikor ennyiféleképpen vélekednek rólam és így azt sem tudhatom, hogy voltaképpen: mi vagyok hát?

Hát pajtás — szólt a Bagoly, —ha te a mások szava után akarod megismerni a magad mivoltát, bizony mondom nem vagy te se halálmadár, se kedvesmadár, se szerencsemadár, hanem: ostobamadár vagy!

ÚTTÖRŐ.

Az újonnan felfogott legelő végében a tó szélét úgy benőtte a nád, hogy a birkákat nem lehetett ott itatni s messzire kellett onnét itatóra járni. A juhász, hogy segítsen ezen a bajon, neki gyürkőzött és egy jókora pasztán sok-sok vesződéssel kiirtotta a nádat. Mikor elkészült a munkával, lehajtotta a nyáját a tóra.

A Szamár ment elől.

A Füles nagyott ivott a tónak immár könnyűszerrel elért vizéből s aztán így szólt a birkákhoz:

— Nem tudom miért nagyképűsködött ez a mi juhászunk, mintha itt utat kellett volna csinálnia, hiszen, ugye, az én vezetésem alatt milyen könnyűszerrel idejutottatok?!

A juhász, aki meghallotta a Szamár szavait s észrevette azt is, hogy a birkák milyen nagy tisztelettel néznek fel a Szamárra, nem szólt egy árva szót se, s nagy lelki békeséggel pipált tovább. Nem csoda, hogy nem szólt, hiszen nem volt már mai gyerek, így hát nagyon jól tudhatta, hogy: milyenek a szamarak meg a birkák!

SZÓLJ IGAZAT!

A számadó lefeküdt a subájára, felkönyökölve pipázott egy kicsit, azután elaludt.

A bojtár mikor észrevette, hogy a számadó hortyog, jó maga is lefeküdt és ő is elaludt.

A Puli mikor látta, hogy mind a két gazdája alszik, elvetette magát a fűvön és ő is elaludt.

Jó ideig aludtak így mind a hárman. Legelőbb megmozdult a bojtár. A Puli ezt mindjárt észrevette, egy-kettőre talpraugrott, elkezdett lihegni, kiöltötte a nyelvét s mintha terelés közben megütötte volna az egyik lábát, három lábon a bojtár felé bicegett.

No — gondolta magában a bojtár — a Puli nem aludt, jól vigyázott, még meg is ütötte a lábát terelés közben, — adok hát neki egy falat kenyeret!

Adott is!

Éppen akkor ébredt föl a számadó s látta, hogy a bojtár enni ad a lihegő Pulinak.

No — gondolta — ezeknek amíg én aludtam, sok szaladgálása lehetett a tereléssel, adok hát a bojtárnak egy pipa dohányt!

Adott is!

Alighogy a bojtár megtömte a pipáját, megjött a faluból a gazda.

No — gondolta a gazda, — derék egy ember ez az én számadóm, mindig ébren találok, adok hát neki egy szivart!

Adott is!

A Szamár, aki az egész dolgot elejétől kezdve látta, azt gondolta magában, hogyha ő megmondja a valóságot, a gazda majd igen-igen meg fogja jutalmazni az igazmondásért. Elkiáltotta hát magát nagy hangosan:

— Botot a lustának, botot!

No — gondolta a gazda, — ha már a botot emlegeted, majd adok én neked a füled közé!

Adott is!

A SAS ÉS A PACSIRTA.

— De jó volna — így szólt a Pacsirta a Sashoz — ha énnekem is olyan szemem volna, mint a te szemed! Sokkal többet látnék és jobban is megnézhetnék mindent!

— Ha már ilyen nagyon kívánod — felelt a Sas — megteszem a kedvedet. Gyere ide, megsimogatom a szárnyammal a szemedet.

A Sas megsimogatta szárnyaival a Pacsirtának mind a két szemét.

— No, már most holnap reggel ha felébredsz, úgy fogsz látni, mint jómagam!

Másnap reggel a Pacsirta nagy sírás-rivással állított be a Sashoz.

— Hát nem látsz jól a sasszemekkel?

— Jaj, éppen az a bajom, uram, hogy nagyon is tisztán látok! Ha a harmatra nézek, látom, hogy csak vízcsepp, ha a felhőre nézek látom, hogy gőz, ha a patakra nézek látom, hogy mennyi piszok úszik a tetején, ha pedig a messzi hegyeket nézem látom, hogy ormóttan szürke sziklák azok! — és, jaj, az én szegény fejemnek, mióta mindent ilyen nagyon is jól látok — nem tudok semmiről se énekelni!

A Sas megsimogatta szárnyaival a síromadárnak mind a két szemét és a varázs szüntével a Pacsirta vígan énekelve szállt fel a kék ég felé.

A Sas sokáig eltűnődött a Pacsirta dolgán, gondolkozott, gondolkozott, aztán leintette a magasból magához a Pacsirtát.

— Hallod-e te Pacsirta, most már én szeretném a világot a te szemeiddel látni. Simogasd meg hát szárnyaiddal te az én szemeimet!

A Pacsirta szívesen megtette a parancsot, megsimogatta szárnyával a Sasnak mind a két szemét.

— Így la, Felséges uram,holnap reggel, ha felébredsz olyannak fogod látni a világot, mint amilyenek én látom.

Másnap délfelé sietve hívatta a Sas a Pacsirtát.

A Pacsirta annyira sietett, hogy meg se tisztálkodott és úgy ment a Sas elébe, ahogy éppen volt.

— No, fiam — szólt a Sas — varázsold vissza szárnyaid simogatásával az én régi látásomat!

— Hát nem láttad az én szemeimmé] szebbnek a világot?

— Bizony ezerszer szebbnek láttam! Olyan szépnek, de olyan szépnek láttam, hogy folyton csak gyönyörködtem, nem törődtem a

kormányzással és egy fél nap alatt minden rend felfordult az országomban!

A Pacsirta megsimogatta szárnyával a Sas szemét és a varázs szüntével az nyomban visszanyerte éles tekintetét.

— Mit látok?! — rikoltott a Sas, — te valami friss szántásról sáros lábbal merészkedtél elébem kerülni?! Nyolc napi áristomot kapsz! Nyolc napig nem szabad felszállnod és nyolc napig meg ne halljam nótázásodat!

Az elítélt szegény kis Pacsirta erre nem szólt semmit.

— Ugye — kezdte megint a Sas, — mert így megbüntettelek most már a te mindig szépet látó pacsirta szemeddel is csúnyának látsz engemet?!

— Lehet, hogy más szemével csúnyának látnálak — felelt a Pacsirta, — de a magam szeme azt mutatja nekem, hogy bizony csak úgy szép és felségs a Sas, ha szigorú, semmi piszkot nem tűr maga körül és nem komázik senkifíával!

SENKI SEM PÓTOLHATATLAN.

Hogy-hogy nem, a juhász szamara egyszerre csak hátára fordult, egy darabig rázta a négy lábát aztán megdőglött. A birkanyáj nagyon elszomorodott, hogy hát már most ki fog köztük elüljárni? A juhász pedig be ment a szentgyörgyi vásárra és vett egy új szürke szamarat. Az új szamarat a Birkák úgy megszokták, hogy harmad nap már senki sem emlegette a másikat.

— Ugye most látjátok, — szólt az új Szamár, — hogy milyen igaz az a mondás, hogy: senki sem pótolhatatlan!

— Az ám, — morogta a juhász Kuttyája — igaz a mondás, de csak ott, ahol szamár helyébe szamarat tesznek!

Az új Szamár meghallotta, hogy mit mondott a Kuttya s odaszólt neki:

— Ejnye-ejnye, te talán azt gondolod, hogy azt a jeles mondást, hogy «Senki sem pótolhatatlan» a maguk fajtája jóvoltára a szürke szamarak találták ki?

— Te mondád! —szólta Kuttya és odébb ballagott.

A FÉRGEK.

Hatlovas gyászhintón nagy pompával hozták a koporsót. A nyitott sír szájánál ékes beszédekkel búcsúztatták a halottat, aztán elföldelték. Még el sem oszlott a gyászoló gyülekezet, a Férgek rögtön hozzáfurakodtak a hullához.

Két Sutabogár, akik a koporsó közelében laktak, igen megbotránkozott ezen.

— Az már mégsem járja, hogy ezek a Férgek így rávetik magukat erre a szegény emberre!

— Pszt! Hallgass csak — szólt az öregebb Sutabogár — a falánk Férgek beszélgetnek., Lessük meg őket!

A két Bogár hallgatódzott.

— Ez bizonyosan király volt! — szólt az öreg Féreg — Boltozatos koponyája olyan, mintha világraszóló nagy dolgok szülémlettek volna abban. Különben a temetés is királyi volt.

— Tévedsz! — szólt egy másik Féreg, — Nem lehetett ez király, hiszen kopott a ruhája, s olyan kiéhezett a teste, mintha koldus lett volna!

— Már pedig koldus nem volt — szólalt

meg erre egy harmadik Féreg — hiszen a keze olyan, mintha soha világi dolgokkal nem foglalatzkodott volna, s piszkos pénz sohasem szennyezte volna be finom ujjait. Én azt gondolom, hogy bár nem papos a ruhája, ez mégis valamiféle pap lehetett!

Az öreg Féreg odaszólt egy ifjú Féregnek:

— Menj csak fiam, mássz ki a földszínére, s nézd meg ennek a sírnak a keresztfáján: ki volt, s mi volt, akit ide tettek?!

Az ifjú Féreg kapta-fogta magát, s ugyan-csak sietett a parancsot teljesíteni. Alig telt bele egy kis idő, az ifjú Féreg már vissza is került:

— Nos hát kinek van igaza? — kérdezte az öreg Féreg.

— Mind a hármatoknak igaza van! — szólt az ifjú — mert ez király volt a maga országában, koldusa volt a maga királyságának, s papja, prófétája volt e szegénységében csodálatosan gazdag birodalomnak!

— Beszélj Öcsém úgy, hogy megértsük! Mi volt hát ez, amíg élt a földön?!

— Költő volt!.. .

Az öreg Féreg és a többiek egy szempillantásig valami meghatottsággal néztek a halottra. Aztán összeszedve magát, megszólalt az öreg:

— Ha költő volt a szegény, akkor barátim, rajta! Végezzünk vele minél gyorsabban, ne-

hogy megtudhassa a halhatatlanságról álmódó, hogy a parádés temetés után egy hét múlva senki sem gondol már reá, s halála napjának első évfordulóján senki sem tesz már virágot behorpadt sírjának korhadt keresztjére . . .

A hallgatódzó két Sutabogár közül a fiatalabbikat könnyekig meghatották az öreg Féregnek e szavai.

— Borzasztó módja ez a kegyeletnek, — suttogta — de mégis kegyelet!

— Balga ifjú vagy! — szólt az öreg Sutabogár — Ezek a Féregek mindenáron fel akarják falni e hullát, de mert tudják, hogy cselekedetük megdöbbenően rettenetes, hát szokás szerint szépen zengő szavakkal mentegetik még önmaguk előtt is aljas tettüket! Ha király lett volna ez a szegény ember, akkor cifra szavakkal azt mondta volna az öreg: faljuk fel hódolattal, nehogy a föld pora beszennyezze felséges tetemét! ha koldus lett volna, sietve nekiestek volna, hogy oly sok földi szenvedés után ne érhesse többé meggyötört testét semmi fájdalom; ha pedig pap lett volna, azt mondták volna: hiszen ez a testi életet úgy se sokba vette, emésszük el tehát a testet, melyet ő megvetett! . . .

A balga ifjú Sutabogár csak hallgatott, hallgatott és csodálkozott azon, hogy: hát a Féregek se jobbak az Embernél?

A VAKONDOK.

Egy szép augusztusi este a Vakondok ki-mászott a föld alól, s felvetvén apró szemeit az égre, jóidéig nézte a csillaghullást. Mikor aztán belefáradt abba, hogy számbavegye: hány csillag szaladt már le az égről, visszamászott a föld alá sötét országába. Másnap déltájban egy kis Bogár tévedt be a Vakondok házába.

— Jó hogy jössz, legalább megtudakolhatom, hogy: fent van-e még a Nap az égen?!

A kis Bogár csak ámult-bámult.

— Azért kérdem — mondta tovább a Vakondok — mert az este úgy megindult a csillaghullás, hogy már reménykedtem: ma már talán arra az átkozott Napra is rákerült a sor, s ez is lehullott az égről.

A kis Bogár erre elmondta, hogy bizony még valamennyi igazi csillag meg van friss jó egészségben, s a napnak sem esett semmi baja.

— Látod — dünnyögte a Vakondok, kinek sötét fejében semmitérő kis jelekre oktalanul bolond remények ébredtek — látod úgy-e,

hogy az Ég csak hitegeti, s mindig megcsalja
a szegény halandókat!

S a sötétség fia dűnnyögve visszamászott
újra sötét országába.

SZÉP AZ ÉLET.

A Sas egyszer megparancsolta, hogy a madarak egy napon egy bizonyos órára mind hozzá gyülekezzenek.

A Fecske és a Galamb a hetvenhetedik falu határából egyszerre indultak el. A Fecske, amint kisuhant az eresz alól, mint a nyíl, olyan sebesen repült egyhuzamban, míg csak el nem ért a gyülekezés helyére. Oda is ért olyan korán, hogy ő már régen kipihente, s el is unta magát, mire a többi madarak lassacskán odaszállingóztak.

A Galamb a maga módja szerint lassan repült, nézelődött, sokszor leszállott, sétálgatott is itt-ott, hanem azért megérkezett ő is elég idejére. Mikor a Galamb ott találkozott a Fecskével, megszólította:

— Úgy-e, milyen szép volt a mi rétünk virágos palástjában?!

— Nem láttam — felelte a Fecske — nagyon sebesen repültem!

— De azt úgy-e láttad, hogy milyen szépen virágoznak az almafák végesvéig, amerre jöttünk?!

— Nem nézhettem én se jobbra, se balra —

felelte megint a Fecske, — mert nagyon sebesen repültem!

— Hát azt hallottad, hogy milyen búsan szólt a harang Tarjánban?

— Biz én nem hallottam; aki sebesen száll, nem ér az rá harangszót hallgatni!

— Azt se láttad, hogy ide a harmadik faluban milyen piros-pozsgás, egészséges parasztyerekek játszottak a legelőszélen «kint a bárányt, bent a farkas»-t?

— Nem láttam én egyet sem közülök; nagyon sebesen repültem!

— Jaj te szegény Fecske — búgta a Galamb — úgy jártál te, mint azok az emberek, kik éltüket sietve élik el s a nagy sietségben semmit se látnak abból, ami útonútfélen gyönyörködést kínál.

A KÁRÖRVENDŐK.

Az őserdő sűrűjén áttörtető hatalmas Elefántnak egy visszacsapódó fagaly a szemébe vágódott. Az Elefánt fájdalmában felordított. A Levéltetvek, kiket az Elefánt nagy teste mentében akaratlanul ezerszám horzsolt le a bozót bokrainak leveleiről, — nagy kárörömmel ujjongtak. Az Elefánt bizony észre se vette, hogy a Levéltetvek mit csinálnak, sírnak-e, vagy nevetnek, hanem egy Szúnyog belezizegte az Elefánt nagy fülébe a dolgot. A Szúnyog azt gondolta, hogy az Elefánt most majd rettenetes pusztítást tesz a Levéltetvek között.

— No hallod — szólt az Elefánt — igazán szerencse, hogy a szúnyogból még se lehet elefántot csinálni, mert ha te most elefánt lennél, haragodban kiirtanád az egész erdőt tövestől. Én meg pajtás, látod, nem haragszom a Levéltetvekre, mert hiszen ha most még egy kicsit fáj is a szemem, én mégis csak Elefánt vagyok, közülök pedig a kárörömtől egy sem hízott meg még olyan nagyra se, mint egy Szúnyog!

A SEGÍTSÉG.

Valami rossz kölyök egy kavicsal úgy eltalálta a Verebet, hogy az a szárnyára is, meg a lábára is megsebesült. Hanem azért a sok ákácbokor között valahogy mégis csak elmenekült és elvánszorgott a köves-útig. Ott leült az út szélén. Jó darabig gubbaszkodott magában, addig-addig, hogy nagyon megéhezett. Nézegetett jobbra-balra, de bizony nem volt ott semmi ennivaló a közelben.

Egy idő múlva arra ugrált egy fiatal Veréb.

A béna Veréb megszólította:

— Öh atyámfia, hozhatnál nekem egy pár jó szemet! Jusson eszedbe, hogy tavaly nyáron, mikor a macska ránk lesett a sövénykerítésen, én vettem észre a jöttét és én riasztottalak fel benneteket, hogy meneküljétek!

— Hja, lelkem, az régen volt! — felelte a fiatal Veréb és faképnél hagyta a bénát.

Egy idő múlva egy idegen Veréb ugrált arra.

— Kérlek alássan — könyörgött a béna Veréb — segíts meg! Igaz, hogy soha sem

láttuk egymást, de ha van szíved, megkönyörülsz rajtam. Hozz egy-két szem enni-valót nekem!

Az idegen Veréb úgy tett, mintha ő nem volna veréb s nem is értené a, verebek nyelvét s odébbment.

— Jaj-jaj! — jajgatott hangosan a béna Veréb — Ha se a hálátlan ismerős, se a kőszívű idegen nem segít meg, ki segít hát rajtam?!

Feleletképen erre fent a levegőben felzendült a Pacsirtának a jó Istent dicsőítő éneke.

A béna Veréb megértette az intést s nyomorúságában könyörögve, s reménykedve pillantgatott fel az égre.

Egy idő múlva búzás-szekér haladt végig a köves-úton s a szekérből itt is, ott is kihullott egy-egy szem az útra. A Veréb mikor meglátta az első búza-szemet, egyszeribe elfelejtette, hogy kiről zengett a Pacsirta, mikor pedig jól teleette magát, ezt motyogta magában:

— Hej, de tenger-eszem volt nekem, hogy ide jöttem a köves útra, mert, lám, a Szerencse helyembe hozza az enni-valót.

FURULYASZÓ.

A hamvába omlott pásztorúz mellett a juhász furulyázott a csendes éjszakában.

Meghallotta a Bagoly a nótázást, s így szólt magában:

— De bolond egy ember ez! Ha már nem alszik éjszaka, miért tölti az idejét haszontalan furulyázással?!

A Fülemile is meghallotta a furulyaszót, s ezt mondta a párjának:

— Messze elmarad a mi nótánk mögött az ő nótája, de mégis szép, mert a szívéből fakad!

A Farkas is felfigyelt a nótákra, s haragosan ezt morogta:

— Ha én az ő helyébe lennék, bizony nem furulyáznék, hanem folytonfolyvást ennék!!

A Kuvik a nótázást hallva, némán suhant tovább a legelő felett. Minek kuvikolnék ennek? — gondolta magában — hiszen aki így furulyázik, hiába is ijesztgetném, nem fél az a haláltól!

A Szamár és a Birkák ott feküdtek a juhász körül. Ezek nem szóltak semmit, nem gondoltak semmit. Nem hallották a furulyaszót. Ezek aludtak.

TARTALOM.

	Lap		Lap
Előszó	3	29. A bivalyok	69
Mese a Fabulamadarak- ról	11	30. A szónok	70
1. A vén daru	16	31. A fülemile és a bé- kák	71
2. A jelentkezők	18	32. A porfelleg	72
3. A pchely	19	33. Botlások	73
4. A tarka-sas	21	34. A nagyratörő veréb	74
5. A cimborák	23	35. Mese a nyárról	76
6. Hallotta kend?	24	36. A felháborodott ár- tány	77
7. A veszedelem	29	37. A szemtelen	79
8. A jó atyafiak	30	38. A pék	82
9. A majom-esászárs	32	39. Örök élet	84
10. A dolgozó tüeszkök	33	40. Jótékonyág	86
11. A szamár a hegyen	38	41. A lomha-bogár ki- rálya	88
12. A teremtés koro- nája	40	42. A beteg bika	89
13. A Szent-János- bogarak	42	43. A jótett bizonyága	93
14. Az utolsó divat	44	44. A szobatudós	95
15. A kacska	46	45. A vércse és a ga- lamb	99
16. A fehér bárány	48	46. Az okos jérce	101
17. Városiak	50	47. A fehér holló	102
18. A költő	51	48. A gerenda	105
19. Két kis csirke	52	49. A magasban	107
20. A törekvő borjú	55	50. Az egy sokszor több a soknál	108
21. Az idegen	56	51. A kis Puli	109
22. A vezér	57	52. A hattyúnyakú kacska	114
23. Nevelés	61	53. A szamár szamarak	116
24. Mindenki a maga szemével	62	54. Szép szóval	118
25. A nép szava	63	55. Úgy-e megmond- tam?	120
26. Vágyak	64		
27. Az egér és az ásó	66		
28. A legostobább birka	67		

	Lap		Lap
56. A hangyák titka	122	79. Öregek és ifjak	168
57. A tormába esett férges	123	80. Örök panasz. . . .	170
58. A büszke számár	124	81. Szűnyogzsír. . . .	173
59. Sokszora sok se sok	126	82. A csorda	175
60. A tisztelők serege	127	83. A tanács és példa	177
61. A három sármány	129	84. A tisztas öregség	178
62. A hálás rigó. . . .	131	85. A verseny	179
63. A sétatéren	133	86. Tövis nélkül. . . .	181
64. A sas és az ökör- szem.	135	87. A sas és a varjú	182
65. Pártoskodás	138	88. A legnagyobb kérdés	183
66. A dühös bika . . .	141	89. Szeressük egy- mást	184
67. A legislegelső fecske	143	90. Ismerd meg ma- gadát.	186
68. Általánosítás . . .	145	91. Úttörő.	187
69. Az átkozott sors	146	92. Szólj igazat	188
70. A holló és a róka.	148	93. A sas és a pacsirta.	190
71. Az édes anya. . . .	151	94. Senki sem pótol- hatatlan	193
72. A kis halak	153	95. A férgek	194
73. Nem egy a kettő	155	96. A vakondok	197
74. Varjúyöngédség	157	97. Szép az élet	199
75. A sült-galambok	159	98. A kárörvendők	201
76. A verebek.	162	99. Segítség.	202
77. A majom és az öccse	163	100. Furulyaszó	204
78. Farkaskirály . . .	166		